Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 303 (14414) | 1976 оной декабриин 28, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

ХОНИШОДОЙ НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ

Республикын мал ажалай гол hалбари болодог хонин hүрэгые хүгжөөхэ талаар hүүлэй жэлнүүдтэ горитой алхам хэгдээ. 1971 онойхитой сасуулан харахада, хонидой толгой 12 процентээр олошоржо, мүнөө 1 миллион 80 мянга гаран толгой болоhон. Колхоз, совхозууд энэ жэлдэ 7 400 тонно нооhо гүрэндэ худалдаа. Эды шэнээн нооhо манай республика түрүүшынхеэ Эхэ оромдоо үгэ гээшэ. Гүрэндэ худалдагдаhан бүхы нооhоной 95 процентнь нарин, hайн шанартай гэжэ тоологдоноой.

Республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэд болон хонишодой оролдосотой hайн ажалай ашаар хонин hүрэгэй тоо толгой олошоруулагдаhан, үүлтэрынь эрид hайжарhан, нооhо абалга дээшэлhэн байна. Үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдажа, забайкалиин үүлтэрэй буряад түхэлэй хонид бии болгогдоо. Инмэ үүлтэрэй хонидhоо 20 процент ехэ нооhон, мяхан абтана. Забайкалиин үүлтэрэй буряад түхэлэй хонитой болоhоной ашаар республика дотор нооhо шанар нилээд hайжараа.

Гэхэтэй хамта республикын колхоз болон совхозуудта хонин ажал хүгжөөхэ хэрэг нилээд дутагдалтай байhаар. Хонин hүрэгhөө мяха, нооhо абалга үшөө hанаhанда хүрэнэгүй. Жэшээнь, хонин бүриhөө нооhо хайшалалга 1959 оной хэмжээндэ мүнөө болотор байhаар. Хэрбээ 1975 ондо хонин бүхэнhөө дунда зэргээр 3 килограмм нооhон абтаhан байбал, энэ жэлдэ 300 граммаар бага хайшалагдаа. 1960 ондо республикын колхоз, совхозууд дунда зэргээр 42 килограммтай хони гүрэндэ худалдаhан байбал, hүүлэй жэлнүүдтэ арай шамай 34—35 килограмм шэгнүүртэй хонидые тушаана.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ республикын колхоз, совхозуудта олон мянган хонин гарзалаа., Хяагтын, Зэдын, Захаамин аймагуудай ажахынуудай бүхы хонидой 17,2—18,4 процентнь гарзалhан байна. Мүн Зэдын, Хориин, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай колхоз, совхозуудай хонин hүрэгэй 15—16 процентнь үхэжэ хосороо. Имагтал энэ шалтагаанhаа боложо, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хонидой тоо толгой олошоруулха, гүрэндэ хонин мяха тушааха арадай ажахын түсэбэй дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй болонхой.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эгээ харюусалгатай хаhа—ниитын малай үбэлжэлгэ үүлэг дундаа. Энэ жэлэй үбэлжэлгэ ондоо илгаатай үе сагта үнгэргэгдэхэ болоно. Нэгэдэхеэр, КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы совет арадай, тэрэ тоодо Буряадай республикын ажалшадай эрид шангаар тэмсэжэ байhан үе болоно. Хоёрдохёор, республикын зарим ажахынуудта үбhэн, бусад тэжээл урданайхиhаа багаар бэлэдхэгдээ. Гурбадахяар, зарим нютагуудта саrhaa урид ехэ саhан унажа, гэнтэ хүйтэрhэн байна. Тиимэhээ энэ үбэлжэлгые эмхитэйгээр, гарза багатайгаар үнгэргэхын түлөө колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон малшад эрид хэмжээнүүдые хараалжа, үбэлжэлгын ябаса үдэр бүриин хиналтада абтаха зэргэтэй.

Хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ жэлэй түл абалгада бэлдэжэ байна. Мүнөө түрөөдүй хурьгадай хүгжэлтын хоёрдохи шата эхилэнхэй. Эгээл энэ үедэ түрэхэ хонидые илангаяа hайнаар харууhалха, эдеэлүүлхэ эрилтэ табигдана. Тарган хонин hайн түл үгэдэг гэжэ бултанда мэдээжэ ха юм.

Ушар инмэhээ эхэ хонидой отарануудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал мүнөө үедэ нарин нягта хиналтада абтаха болоно Түрэхэ хонидые тэжээлээр дуталдуулжа болохогүй, саг соонь бүлеэн уhаар уhалха шухала. Мүн түрэхэ хонидые бэлшээридэ заабол гаргаха хэрэгтэй. Энэ хадаа түрөөдүй хурьгадай хүгжэлтэдэ ехэ туhатай юм. Тиимэhээ саhан ехэ, хүйтэн болоо гэhэн шалтаг баринагүй, түрэхэ хонидые үдэр бүри багаханшье саг соо бэлшээридэ гаргаха ёhотой.

Түрэхэ хонидой байра заhабарилгада онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Тэрэнь hарууя, дулаан, шиигүй байха ёhотой. Хэрбээ хонидой байра соо шиигтэй, хүйтэн байгаа hаа hая түрэhэн хурьгад гансата үбшэлжэ болохо. Нарай хурьгадай байра соо 8—10 градус, эхэ хонид ба томоошог болоhон хурьгадай байра соо 3—5 градус дулаан байха зэргэтэй. Энээнhээ хүйтэн байрада хурьгадые байлгажа огто болохогүй.

Эхэ хонидой отарануудта хэрэгтэй болохо зэр зэмсэг--хаалтанууд, үбhэ ба уhа хэхэ хобтонууд эртээнhээ бэлдэгдэхэ ёhотой. Тиимэhээ эхэ хонидой байрануудые заhабарижа, хэрэгтэй бусад юумэнүүдые бэлэн болгохо асуудалнуудые хойшолуулангүй. hаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ гээшэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэд болон хонишодой мүнөө үеын шухала зорилго болоно.

Хонишодой бригадануудта хүдэлхэ хүнүүдые, илангаяа хурьгашадые эртээнhээ шэлэн олохо асуудал ехэ удхатай. Энэ хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэй малшадые, комсомолшууд болон залуушуулые олоор хабаадуулха шухала. Мүн түрүүшынхеэ хонин ажалда ерэhэн залуушуулые hургаха хэрэгые мартажа болохогүй.

Түл абалгын эхилхэдэ, эхэ хонидой отарануудта гол анхарал хандуулагдаад, түрэхэгүй хонидой, энэ жэлэй хурьгадай отаранууд мартагдашахаяа hанадаг. Ушар иимэhээ хонидой гарзалха ябадал үзэгдэдэг гээшэ. Эдэ алдуунуудые дабтахагүйн тула энэ жэлэй хурьгадай отаранууд ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдэй саг үргэлжын анхаралда байха зэргэтэй. Тураhан, үбшэндэ дайрагдаhан хонид hүрэгhөө илгагдажа, эмшэлгын профилактическа пунктнуудта суглуулагдаха ёhотой. Тиимэ хонид hайн шанартай үбhөөр хангагдаха, бүлеэн уhаар уhалагдаха, ветеринарна хүдэлмэрилэгшын үдэр бүриин анхаралда байха болоно. Тэдэниие имагтал hайнаар эдеэлүүлжэ, зүбөөр харууhалhанай ашаар «хүл дээрэнь гаргажа» болохо бшуу.

Хонидой түл абалга хадаа тон харюусалгатай хүдэлмэри мүн. Энэ үедэ хонишод, хурьгашад унтаха нойргүйгөөр, «унаhан малгайгаа абаха сүлөөгүйгөөр» ажалладаг гээшэ.Тиимэhээ тэдэнэй үдэр бүриин эрилтэнүүдые гүйсэд hайнаар хангаха хэрэгтэй болоно. Эгээл энэ үедэ худалдаа наймаанай, соёлой, медицинын хэрэглэмжэ хангалтын албанай хүдэлмэрилэгшэд хонишодые үдэр бүриин анхаралаар хүрэлхэ уялгатан. Энэ хэрэгые колхоз, совхозуудай партийна организацинууд, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд саг үргэлжын хиналтада абаха зэргэтэн.

Республикын аймагуудта хонишодой зүблөөнүүд hаяхан боложо, энэ оной ажалай дүнгүүд согсологдоhон, арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тодорхойлогдоhон байна. Колхоз, совхозуудай хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ үбэлжэлгын дутагдалнуудые усадхажа, шэнэ жэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахаар шиидэнхэй. Хараалhанаа бэелүүлхын тула тэдэнэр үсэд шангаар хүдэлмэрилжэ байна. Тиимэhээ абаhан социалис уялгануудаа хонишодой амжалтатайгаар дүүргэхын тула hайн эрхэ байдал хангаха, тэдэнэртэ али болохоор туhалха хэрэгтэй. Энэмнай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдэй, партийна организацинуудай мүнөөдэрэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Шэнэ жэлэй түл абалтада эртээнhээ hайнаар бэлдэжэ, энэ харюусалгатай хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэлгэ хадаа хонишодой нэрэ хүндын хэрэг мүн!

И. СОКОЛОВ.
республикын хони үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын директор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР М. Е. ЗАМАЩИКОВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын материально-түүхэй эдэй үндэhэ hуурииие үргэдхэн хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө Буряадай геологическа управлениин ахалагша геолог нүхэр Михаил Елиферович Замащиковта Буряадай АССР-эй габьяата инженер гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной декабриин 22.

Республикымнай ажалай үдэр

hАРААР УРИДЛАБА

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын нүүдэл колоннын коллектив 1976 оной туршада 1 миллион 938 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа декабриин 1-дэ амжалтатайгаар дүүргэбэ. Эдэнэр байгша оной эхинhээ 60 бүлын орохо нэгэ гэр, 24 бүлын орохо гурбан гэр, 100 эхэ гахайн фермэ барижа, ашаглалгада тушаагаа.

— Жэлэй дүүрэтэр хэхэ ажалнай үшөөл ехэ. Буряадай АССР-эй мелиорациин ба уhанай ажахын министерствын эмхи зургаанай байшангай, 1268 автоколонн̆ын цехэй корпусой барилга дүүргэжэ тушааха даабаритайбди. Барилгашаднай байгша ондо ехэ hайнаар хүдэлжэ гараба. Жэлэй даабаряа болзорhoонь урид дүүргэбэбди. Урдаа табиhан зорилгонуудаа сүм бэелүүлхэ шадалтайбди, — гэжэ түс колоннын начальник А. Ф. Кайко мэдүүлнэ. Барилгашад үгэдөө хүрэхэ дүүрэн арга боломжотой.

И. ЕВЛАЕВА,
«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй экономист.

ҮНДЭР АМЖАЛТА

Баргажанай аймагай Уланай колхозой гэшүүд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ амжалтатай hайнаар ажаллажа байна. Байгша оной сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, түс колхозой таряашад муу бэшэ ургаса ургуулжа, гүрэндэ hайн шанартай ороохо худалдаа. түсэбтэ даабаряа дүүргээ. Ерэхэ жэлэй тарилгада гүйсэд хүрэхэ эрхим шанартай үрэhэн сэбэрлэгдэжэ, агрономическа заабариин ёhoop хадагалагданхай. Мүн баhа ниитын адууhа мал талха таряанай зүйлөөр хангаха арга боломжо бии.

Тэрэшэлэн түс ажахын малшад баясама дүнгүүдые туйлаа. Жэшээлхэдэ, дүршэлтэй hаалишад О. Пиртанова, Е. Базарова гэгшэдэй даадаг hаалиин фермэнүүд hү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб үнн хада дүүргээд, ерэхэ жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна. Ажахын түрүү хонишон Гажидма Гармаевна Цивилева байгша ондо 100 эхэ хонинhoo 100 хурьга абажа, гарза хохидолдо оруулангүй түлжүүлжэ шадаа. Тиихэдэ «сагаан алта» абаха түсэбөө 102 процент дүүргээ юм. Мүнөө үедэ энэ нүхэрнай шэнэ түл абалгада түгэс hайнаар бэлдээ.

Нигэжэ Уланай колхозой гэшүүд түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ габшагай hайнаар ажаллаха үндэhэ hуури табяад, бүри үндэр үрэ дүнгүүдые туйлахаар шиидэнхэй. Ажахын гэшүүд малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула мүнөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ байна.

Г. БАДМАЕВ.
хүдөө бэшэгшэ.

КПСС-эй ОБКОМДО

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГАЙ «50 ЛЕТ ОКТЯБРЯ» СОВХОЗДО ТРАКТОРИСТНУУДЫЕ БЭЛДЭХЭ ХЭРЭГТЭ ЁҺО ТЭДЫГЭЭР ХАНДАҺАН БАРИМТАНУУД ТУХАЙ

Республикын колхоз, совхозуудай ВЛКСМ-эй комитедүүдэй секретарьнарай зүблөөн дээрэ Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой комсомолой организациин секретарь нүхэр Цыренжаповагай үгэ хэлэhэнтэй дашарамдуулан шалгалта хэхэдэ, хүдөөгэй профессионально-техническэ 10-дахи училищиин филиал энэ совхоздо 1975 оной декабрь hарада эмхидхэгдэhэн байгаа гэжэ элирүүлэгдэбэ. Трактористнуудай курсада хамтадаа 35 хүн, тэрэ тоодо 23 басаган hуража эхилhэн юм. Энэ филиалда hуралсал тэсэшэгүй муугаар эмхидхэгдэhэн байгаа hурагшад гансал плакадуудые хараад, тракторто дүтэшье ошодоггүй байба. Тэдэнэр тракторай узел ба детальнуудые задалха, дахин суглуулха хүдэлмэри хээгүй, хүдөө ажахын техникэ заhабарилтада хабаадалсаагүй. Курсада hуралсаhан 23 басаганай оройдоол зургаанинь үйлэдбэриин практика гарахадаа, трактористаар хүдэлөө, нүгөөдэ 17-ниинь сеялкэдэ ажаллаhан байна.

Трактористнуудай курсада hурагшадай hуралсалай ниимэ ехэ дутагдалтайгаар эмхидхэгдэhэн байбашье, совхозой, мүн 10-дахи СПТУ-гай хүтэлбэрилэгшэд октябрь hарада шалгалта абажа, тэдэнэртэ трактористын үнэмшэлгэ үгэпэн байгаа. Теэд тэдэнэр трактористын үнэмшэлгэ абабашье, мэргэжэлээрээ хүдэлөөгүй.

Залуушуулай hуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ совхозой дирекци болон партком, 10-дахи СПТУ-гай хүтэлбэрилэгшэд харюусалгагүйгөөр хандаа, механизаторай мэргэжэл шудалха эрмэлзэлтэй байhан басагадай hайн үүсхэлые дэмжээгүй, hайнаар hураха ба трактористаар ажаллаха эрхэ байдал хангаагүй гэжэ КПСС-эй обком тэмдэглээд, тусхай тогтоол энэ асуудалаар баталан абаба.

Совхоздо СПТУ-гай филиал эмхидхэхэ, залуушуулай hуралсал хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ёhо тэдыгээр хандаhанайнь түлөө «50 лет Октября» совхозой дирекци ба парткомдо, 10-дахи СПТУ-гай дирекцидэ КПСС-эй обкомой бюро шангa hануулга хэбэ.

Пропашной ургамалнуудые тарижа ургуулха тусхай звено курса дүүргэhэн 5 басагадhaa эмхидхэгдээ, тэдэнэртэ тракторнууд болон бусад техникэ даалгагдаагүй hэн совхозой дирекциин ба парткомой мэдүүлгые, мүн «50 лет Октября» совхоздо мөөрэтэ 8 трактор, бусад техникэ үгтэхэ болоо гэhэн республикын Хүдөө ажахын министерствын мэдүүлгые КПСС-эй обком хараалаа абаба.

Механизаторнуудай бүгэдэ ниитын hуралсалда. СПТУ-да трактористнуудые, илангаяа басагад трактористнуудые hурган бэлдэхэ хэрэг эмхидхэлгые hулаар хинажа байhан тухайдань КПСС-эй Хэжэнгын райкомой анхарал хандуулха гээд тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. Л. АЛЕКСЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арадай гэгээрэлэй органуудта удаан саг соо ашa үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилhэнэйнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо нүхэр Алексеев Виктор Лукичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1976 оной декабриин 22.

НЭГЭ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛ

Ирина Семёновна Перловская ажахын харюусалгатай hалбариин нэгэн — хонин ажалда хүдэлдэг юм. Оролдосотой бэрхэ, hананан хэрэгээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шададаг үсэд нэтэрүү хадаа Ирина Семёновна hүүлэй табан жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриhөө 100, тэрэнhээшье дээшэ хурьга түлжүүлжэ Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ тэрэ эрхимлэжэ ябана.

Хамтын хэрэгтэ бүхы сэдьхэлээрээ оролдодог, бэрхэшээлдэ оролон нүхэдтөө туhалхаяа эрмэлзэдэг хадань нютагайнь зон Ирина Семёновна Перловскаяе аймагай Соведэй депутадаар hунгаhан Ажалдаа эрхим hайн үрэ дүнгүүдые туйлаhанайнгаа түлөө нүхэр Перловская Октябриин революциин орденоор шагнагданхай.

Ниитын адууhа малай үбэлжэлгэ мүнөө түлэг дундаа Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри шэнэ түл абаха хаяа ойртоно. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэе бэлэдхэл hайнтайгаар орожо. урда жэлнүүдтэ туйлаhан амжалтануудаа бүри батадхахын тула түрүү хонишон бүри халуун намарhaa бэлэдхэл хэжэ эхилhэн байна. Хонидой байра дулаалагданхай, хорёо хашаань ындагар болгогдонхой. Түрэхэ хонидые амяарлуулха хурьгадые бүлэг бүлэгөөр хааха клеткэнүүд түгэс бэлэн. Хонидто эдюулхэ үбhэ тэжээл хорёодо оруулагданхай. Хурьгалха хонидой хүшэ тамирынь hайн Ирина Семёновна Андрей Сергеевич хоёр хонин бүриhөө хурьга абаха социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө эрмэлзэнэ.

Мүн энэ ажахын бэрхэ хонишодой нэгэн Дашинамжил Цыбеновна Ширдармаевагай даадаг бригадын ажалынь урагшатай. Урда жэлнүүдтэ нүхэр Ширдармаева эхэ хонидые харууhалдаг байбал, мүнөө жэлдэ түлгэнүүдые даажа абанхай. Ажалай Улаан Тугай орденто хонишон харууhалжа байhан түлгэнүүдээ гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулхын тула оролдоно. Гушадай сомоной Соведэй депутат Дашинамжил Цыбеновна хүндэтэй уялгала hайнаар дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Тэрэ социалис хуули сахиха саг үргэлжын комиссиин гэшүүн юм. Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшан Ширдармаева сомоной Соведэй сесси, гүйсэдкомой заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, өөрынгөө hанамжа дурадхалнуудые хэлэдэг. Дашинамжил Цыбеновнагай дурадхалаар саг үргэлжын комисси умсын мал тооложо бүридхэлдэ абаха хүдэлмэри хэгдээ.

А. УНАГАЕВ.
Бэшүүрэй аймаг.

НАЙДАМТАЙ ХОНИШОН

Радна-Ханда Ринчиновна Дармаева Буряадай хүдөө ажахын институдай hуралсалай ажахыда арба гаран жэлэй туршада магтаалтай hайнаар хүдэлнэ. Тэрэ арба нэгэн үхибүүдэй эхэ юм. Хүүгэдээ hайнаар хүмүүжүүлхэhээ гадна, ажал хүдэлмэридөө ходо амжалта туйлажа ябадаг.

Жэшээнь, үнгэрэгшэ ондо тэрэ эхэ хонидой отара харууhалжа, 100 эхэ хонин бүриhөө 113 хурьга абаhан, хонин бүриhөө дунда зэргээр 5,5 килограмм нооhо хайшалhан байгаа.

Нүхэр Дармаева энэ амжалтаяа улам арьбадхахын тула байгша ондошье оролдожо хүдэлнэ. Даажа абаhан 500 толгой хонидоо зун, намартаа hайнаар бэлшээжэ, тобир тарган болгонхой. Бэрхэ хонишон үбэлжэлгээ бэлэдхэл hайнтайгаар эхилэнхэй. Радна-Ханда Ринчиновнагай үхибүүд малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ үедэнь ехэхэн туhа хүргэhэн байгаа. Тэдэнэр мүнөөшье сүлөө сагтаа эжыдээ туhалжа байдаг.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэрхэ хонишон Р. Х. Дармаева.
Авторай фото.
Улаан-Үдын аймаг.

ЭРДЭМ НАУКЫН ШЭНЭ ХҮСЭН

СССР-эй НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН ХАМТЫН СУГЛААН

СССР-эй Науканuудай академиин хамтын суглаан декабриин 23—24-дэ Москвада болоо. Эндэ академиин hунгалта үнгэргэгдэhэн байна. Тиигэhэнэй үндэhөөр байгаали шэнжэлдэг ба юрэнхы эрдэм науканuудай бүхы гол hалбаринуудта шэнэ хүнүүд орожо. Эрдэм ба техникын элдэб hалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ горитойгоор хубитаяа оруулhан совет эрдэмтэд Науканuудай академиин үнэнгэ гэшүүд, гэшүүн-корреспондентнүүд болобо.

Математикын отделениин талаар — А. В. Погорелов, А. А. Самарский, Л. Д. Фаддев, физикын ба астрономиин талаар — Б. К. Вайнштейн, Л. В. Келдыш, элшэ хүсэнэй физико-техническэ асуудалнуудаар Н. А. Глебов, механикын ба хүтэлхэ хүдэлмэриин отделениин талаар — В. П. Макеев, Г. П. Свищев, А. С. Яковлев, юрэнхы ба техническэ химиин отделениин талаар — Н. С. Ениколопов ба В. В. Коршак, физико-химиин ба органическа бэшэ материалнуудай технологиин талаар — Б. Н. Ласкорин, биохимиин, биофизикын ба химиин талаар — А. А. Красновский, физиологиин талаар — О. Г. Газенко, түүхын талаар — Ю. В. Бромлей гэгшэд академигүүд болоо.

СССР-эй Науканuудай академиин шэнээр hунгагдаhан 76 гэшүүн-корреспондент эрдэм ухаанай элдэб hалбаринуудые түлөөлнэ.

* * *

СССР-эй Науканuудай академидэ замбуулинай шэнжэлгэнүүдые эрхилдэг институдай директор академик Р. З. Сагдеев «Замбуулинhaa Газарые шэнжэлэлгэ» («Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосоор СССР-эй ба ГДР-эй эрдэмтэдэй хамтадаа хэhэн туршалга) гэhэн элидхэл хэбэ.

ХАРА ХАБСАГАЙН ОТАРАДА

Ниитын адууhа малые тобир hайнаар, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гээшэ ажахы бүхэнэй мүнөөдэрэй гол зорилго болоно. Малай үбэлжэлгэ — малшадай эгээл шанга шалгалта гэжэ хэлсэдэгынь буруу бэшэ ха юм. Тиимэhээ олонхи хонишод, hаалишад урдахи харюусалгаяа ойлгожо бүхы хаба шадалаа харуулан ажалладаг байна.

Мэнэ hаяхан Сэлэнгын совхозой хонидой зарим отарануудаар ябажа, үбэлжэлгын хэр эмхитэй hайнаар үнгэргэгдэжэ байhан тухай hонирхогдоо. Энэ жэлдэ түс ажахыда бүхы дээрээ малай үбэлжэлгэ муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй гэжэ хэлэхэдэ, алдуу болохогүй.

Жэшээнь, Ехэ Цагаанай отделенидэ Хара Хабсагай гэжэ нютаг бии юм. Тэндэ 607 толгой эхэ хонидой отара байрлана. Энэ отарын хонидые Бальжинима Дашиевич Мункуев Цырен-Бутыд Батоцыреновна hамгантайгаа харууhална. Эдэ хоёр арба гаран жэлдэ хонин ажалда хүдэлжэ, ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Нёдондо жэлдэ Мункуевтэн зуун эхэ хонин бүхэнhөө 102 хурьга абаhан байха юм. Зундаа хурьгадаа тушаахадань түс бүридөө дунда зэргээр 23—24 килограмм татаhан байна. Ерэхэ 1977 ондо эдэ хоёр зуун хонин бүриhөө 103-haa үсөөн бэшэ хурьга абаха уялга абанхай. Мүн хонин бүриhөө 3,5 килограмм нооhо хайшалха зорилготой. Хурьгадаа 24 килограмм амиды шэгнүүртэйгээр эхэhээнь hалгаажа, совхоздоо тушааха юм.

— Мүнөө жэлдэ үбhэ тэжээлээр бараг hайн ондо орохо аабзабди гэжэ hанагдана. Холимол тэжээлшье бии. Тиихэдэ hалхи, шуургагүй үдэрнүүдтэ хонидоо хээрэ поли дээрэ гаргажа, таряанай узуурга адуулнабди. Хонидой хүсэ тамир наманиитаа хэмдэ. Абаhан уялгаяа заатагүй дүүргэхэбди гэжэ hанагшаб, — гээд Бальжинима Дашиевич Мункуев хэлэнэ.

Нүхэр Мункуев hайрхуу, hанаа амар ябадаг хүн бэшэ. Үнэхөөрөө, муу бэшэ арга боломжотой байна гэжэ абаhaap мэдэгдэнэ. Хара Хабсагайн хонишод бэрхэ шүүл гэжэ бэшэшье хонишодынь хэлсэдэг. Декабриин эхеэр Сэлэнгын совхоздо аймагай колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнарай нэгэ үдэрэй семинар болоhон байна. Энэ семинарта хабаадагшад нүхэр Мункуевай отарын хонидые, байра байдалыень хараа. Бэрхэ малшадай ажалладаг газарта бүхы юумэн журамтай, газаа, досоонь сэбэр эмхи, хото хорёонь дулаахан, hайса заhабарилагданхай, яб-таб гэмэ байгаа. Хонидынь хүсэ шадалайнгаа талаар илгаатай. Тобир томо тарган хонидынь hолоомо эдижэ байба, харин дунда зэргын тамиртай болоhон, туран алдаhан хонид (тэдэнь үсөөхэн) хүхэ үбhэ шэмхэлнэ. Үдэртөө 2—3 дахин бүлеэн уhaap ундална.

— Хонидые үбэлэй үедэ тураажа болохогүй. Зоотехнигай табиhан рационой ёhoop үбhэ тэжээлыень эдюулхэ, саг соонь уhалха хэрэгтэй, — гэжэ Бальжинима Дашиевич семинарта хабаадагшадта хэлэбэ.

Эндэхи отарын хонид февралиин hүүл багаар хурьгалха байна. Мүнөө нарай хурьгадые абаха таhалганууд, тэдэнэй дихэ минеральна тэжээл бэлдэгдэнхэй. Доронь дэбдихэ хохир обоолоотой, хурьгадта эдюулхэ хүхэ hайхан үбhэн тусгаар хорёо соо хадагалаатай.

— Отара бүхэн hарадаа хэды шэнээн үбhэ, hолсомо, талха таряа эдюулхэб гэжэ отделениин зоотехник тодорхойлдог. Тэрэл хэмээр малаа эдеэлүүлхэ ёhотой. Зарим нэгэ хонишодой нэгэ hарада хэмhээ үлүү тэжээл гаргашалдаг, тиигээд нүгөө hарада мууханаар малаа эдеэлүүлдэг ушар дайралдадаг ааб даа. Нигэжэ хонидоо тураaха, үхүүлхэшье ябадал гарадаг. Иимэ ушарнуудтай эрид тэмсэнэбди. Мункуевай отара дээрэ иимэ ябадал гарадаггүй. Малаа тон наринаар, хёрхо бэрхээр хаража, тэжээлээ зүбөөр гаргашалдаг байна, — гэжэ отделениие даагша Василий Цыденов хөөрэнэ.

Бальжинима Дашиевич Цырен-Бутыд Батоцыреновна хоёр республикын, аймагай түрүү хонишодой дүй дүршэлые ходоо шудалдаг, тэдэнэй ажал хүдэлмэриие ошожо харадаг, үзэдэг заншалтай. Илангаяа хүршэ hуудаг суута хонишод Валентина Гончиковна Романовагай, Александр Михайлович Акуловай отарануудта ошодог, тэдэнэртэй хөөрэлдэдэг, дүй дүршэлөө андалдадаг юм.

Хара Хабсагайн хонишодой гэр байрань баhал hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Гэртэнь ороходо сэбэр, дулаан, ууужам hарууя. Гэрэй нэгэ буланда хонишондо хэрэгтэй номууд, журналнууд обоо сомоо, газетэнүүд олон таблатай. Ханадань хонишодой социалис уялга, мүрысөөнэй гурим журам, габшагай ажалда уряалhан лозунгнууд гэхэ мэтэ хадаатай. Телевизор, радиоприёмник бии. Хилын саана гү, али орон дотор юун боложо байнаб гэжэ Мункуевтан сүм мэдэнэ. Отделениин агитатор, политинформаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд эндэ ерэхэдээ лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна. Тэрэнь ехэл hайшаалтай гээшэ.

Б. ШИРЕТОРОВ,
манай штатнабэшэ корреспондент.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТЕХНИКЭ АШАГ ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ХЭРЭГЛЭХЭ

«Хүдөө ажахын техникэ ба бусад түхеэрэлгэнүүдые саашадаа һайнаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг болохо хэмжээнүүд тухай» асуудалаар Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо **В. Ф. Железняков** элидхэл хэбэ. КПСС-эй XXV съезд манай ороной хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ саашанхи замуудые тодорхойлоо гэжэ элидхэлшэ онсо тэмдэглэнэ.

Байгша табан жэлэй турша соо хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури бүри бэхижүүлэгдэхэ юм. 172 миллиард түхэриг мүнгэ зөөри энэ зорилго бэелүүлгэдэ гаргашалагдахаар хараалагданхай. 8-дахи, 9-дэхи табан жэлнүүдтэ хамта дээрээ 213 миллиард түхэриг мүнгэ зөөри энээндэ һомологдоо һэн. Бодоод үзэхэдэ, 1976—1980 онуудта манай хүдөө ажахын урда түрүүн үзэгдөөгүй хүгжэлтын арга боломжонууд тобойсо гарана гэбэл алдуу болохогүй.

Тиимэһээ колхоз, совхозуудай механизаторнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга саашадаа дээшэлнэ, бүри ехэ зорилгонууд урдань табигдана. Энээнһээ уламжалан, бүхы хүдэлмэриингөө шанар һайжаруулха, хүдөө ажахын техникэ болон бусад түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгын ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ нангин уялгатай байһанаа эдэнэр дүүрэнээр мэдэржэ, сагай эрилтэдэ хангамаар хүдэлхэ зэргэтэй болоно гээд нүхэр Железняков саашадаа хэлэнэ.

Манай республикын колхоз, совхозууд 1976 ондо 1,162 трактор, 350 комбайн, 699 автомобиль абаха юм. Арбадахи табан жэлэй турша соо хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 242 миллион түхэриг гаргашалагдаха. Эдэ бүгэдэ парти, правительствын үзүүлжэ байһан тон ехэ анхаралай бодото жэшээ болоно гээшэ аа́б даа.

Зүгөөр манда бии байһан техникээ хэр ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглана гээшэбибди гэжэ хараад үзэе. Энээн тухай хэлсэжэ, үшөөл ушардаг дутуу дунданууда элирүүлжэ, саашадаа ажал хүдэлмэриеэ һайжаруулхые оролдоогүй һаа, машина техникээ хэды һайнаар ашаглабашье, хүдэлмэриингөө шанар, ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ябадалнай удаарха, урагшагүйдэхэ гэжэ элидхэлшэ тон зүб тоолоно.

Республикымнай колхоз, совхозуудта мүнөө үедэ 3.377 трактор, 3.804 ашаанай машина, 3.466 комбайн болон хүдөө ажахын бусад түхеэрэлгэнүүд, плугууд, сеялкэнүүд гэхэ мэтэ хүсэд хүрэхөөр бии. Иимэ техникын бии байһан ушар хүдөө ажахын шухала кампанинуудые саг болзор соонь, шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ арга боломжо олгоно. Гэбэшье энэ техникые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглээгүй һаамнай, үбһэ, таряа хурьялга, хабарай таолилга урданайхи мэтэ унжагайрха байһаниинь эли.

Даажа байһан техникээ һайнаар абажа ябадаг, үндэр бүтээсэ туйладаг механизаторнууд республика соомнай олон. Зэдын аймагай Борьёогой совхозой комбайнер Н. Ц. Гармажапов 1975 ондо 12.940 центнер ороохо сохижо, ВДНХ-гай үнэтэ бэлэг шагналда хүртэһэн юм. Энэл аймагай «Коммунизм» колхозой тракторист А. Д. Цыбикжапов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист Г. С. Шестаков, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизатор Н. И. Решетников болон бусад 1.637—2.310 гектар зөөлэн хахалалга хэдэг байна.

Аха нүхэдһөө дутуугүйгөөр ажалладаг залуу механизаторнууд һүүлэй жэлнүүдтэ урган гараа. Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой комбайнер В. Фалилеев, Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой комбайнер В. Намсараев болон бусад таба мянганһаа дээшэ центнер ороохо сохижо абадаг байха юм.

Хүдөө ажахынгаа техникэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар зарим ажахынууд горитой амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, Хяагтын аймагай ажахынуудта нэгэ трактор дээрэ абаад харахада байгша оной арбан һара соо 1.097, Мухар-Шэбэрэй аймагта — 843 гектар зөөлэн хахалалга хэгдээ.

Хяагтын совхоздо — 1.317, Бэшүүрэй аймагай «Новосретенский» совхоздо — 1.181, Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхоздо — 1.057, Улаан-Үдын аймагай Онохойн совхоздо — 1.167 гектар зөөлэн хахалалга бии байһан трактор бүхэниинь хэһэн байха юм. Эдэ ажахынууд бэшэнһээ үлүү һайн, тусхай байдалтай гэхын аргагүй. Имагтал хүтэлбэрилэгшэдынь, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдынь техникээ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэдэнь нүлөөлхэ арга боломжонуудые, замуудые оложо шадаа, энэ талаар горитой оролдолго гаргаа, эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулаа гээшэл.

Республика соомнай бии байһан ороопоной комбайнуудые һайнаар хэрэглэжэ шадаа һаа, таряа хурьялгаяа 14 хоног соо дүүргэхэ аргатайбди гэжэ элидхэлшэ онсо тогтоно. Хориин, Түнхэнэй аймагай ажахынууд энэ хүдэлмэриеэ 19—20 хоног соо 1976 ондо түгэсхөө. Харин бусад ажахынууд 20—30 хоногой туршада таряа хурьялгаяа унжагайруулба.

Дээрэ дурдагдаһан һайн жэшээнүүдэй хажуугаар техникээ ашаг үрэ багатайгаар хэрэглэһэнэй жэшээнүүдые олоор дурдамаар. Республикана бүхыдэнь абаад харахада нэгэ трактораар оройдоол 742 гектар зөөлэн хахалалга хэгдээ. Харин таряа хурьялга һараһаа үлүү саг соо үргэлжэлһэн байна.

Энэл хугасаа соо Хяагтын аймагай Мөөрөөшын совхоздо — 302, Түнхэнэй аймагай Туранай совхоздо — 367, Хурамхаанай совхоздо — 454, Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй совхоздо — 465, Яруунын аймагай Нисэнгын совхоздо — 412, Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхоздо 377 гектар зөөлэн хахалалга трактор бүхэнөөрнь хэгдээ. Ямар шалтаганууднаа боложо, энэ дайралданаб?

Нэгэдэхеэр, механизаторнуудай кадрнууд дутална. Хоёрдохёор, техникээ муугаар бэлдэнэ, техническэ харууһан ханамжагүйгөөр ябуулагдана. Гадна техникээ зүбөөр хубаарилха, механизаторнуудай ажал һайнаар эмхидхэхэ хэрэг сагай эрилтэдэ яашье гаарахагүй байна гээд нүхэр Железняков тон зүб тэмдэглэнэ.

Гэнжэтэ бүхы түхэлэй, К-700 түхэлэй тракторнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхын тулада манда 13.898 тракторист хэрэгтэй. Харин мүнөө үедэ 8.611 хүн колхоз, совхозуудта ажаллажа байна. Техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөгэй училищинуудта 1.422, механизаторнуудай курсануудта 1.168 хүн һуража, ерэхэ хабарай тарилгада хабаадалсаха байгаашье һаань, үшөө 2.597 тракторист дутаха болоно.

Аймагуудаар абаад харахада, Яруунада — 1.796, Сэлэнгэдэ — 1.471, Зэдэдэ 1.771 хүн дутадаг һэн. Теэд эдэ аймагуудта механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ асуудал тон муугаар шиидхэгдэнэ. Тиимэһээ 814—884 хүн дуталдаһан зандаа.

Бүхы комбайнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхын тулада 3.462 хүн хэрэгтэй. «Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй, механизаторнуудай болон элдэб мэргэжэлтэй бусад кадрнуудаар хүдөө ажахые бэхижүүлхын тула КПСС-эй Ростовско обкомой ябуулдаг хүдэлмэри тухай» партиин ЦК-гай тогтоол һая гараа. Тус документые механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ хүдэлмэриингөө хүтэлбэри, заабари болгон, энэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абаха гээшэ тон шухала гэжэ ойлгоно ёһотойт гээд элидхэлшэ суглараагшадта хандана. Үнэхөөрөөшье, техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөгэй училищинуудта, механизаторнуудай курсануудта залуушуулые һургаха, эхэнэрнүүдые трактористын мэргэжэлдэ дүршүүлхэ асуудал сагай эрилтээр тэбигдааг байна ха юм.

Хүдөө ажахын шухала шухала кампанинуудта техникээ хүсэд һайнаар бэлдэхэ асуудал трактор, комбайн болон бусад түхеэрэлгэнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын гол үндэһэ һуури мүн гэжэ нүхэр Железняков элирхэйлнэ. Теэд энэ талаар горитой дутуу дунданууд ушарһан зандаа. Жэшээлхэдэ, 1975 оной декабриин 1-нэй байдалаар манай республикын ажахынуудта бии байһан бүхы тракторнуудай 73 процентнь хабарай тарилгада гарахаар бэлэн байһан һаа, 1976 оной энэл үедэ 69 процентдэ хүргэгдөөд байна. Байгша оной IV кварталай дүнгөөр 1.656 трактор заһабарилагдаха байһан аад, 848-иинь лэ бэлэн болгогдоо. Тэрэ тоодо «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинууд 528 трактор хабарай тарилгада бэлдэхэ байгаа һаа тэрэнэйнгээ 204 ыень бэлдэбэ.

Таряа ехээр ургуулжа, абадаг Мухар-Шэбэрэй аймагта трактор заһабарилха түсэбынь оройдоол 18 процент дүүргэгдээ. Хяагтын аймагай ажахынуудта энэ хүдэлмэри мүн лэ унжагайрна гэжэ элидхэлшэ шүүмжэлнэ.

Гэхэтэй хамта республикымнай олон аймагта хүдөө ажахын техникые бэлдэхэ хүдэлмэри урагшатай һайнаар ябуулагдана. Захааминай аймагта бии байһан бүхы тракторнуудай 80, Улаан-Үдын аймагта — 62, Хэжэнгын аймагта 83 процентнь үглөөдэршье таряалан дээрэ гарахаар бэлэн юм.

«Сельхозтехникын» Бэшүүрэй отделениин, энэ аймагай Охин-Булагай совхозой механизаторнуудай үүсхэл республика соомнай үргэноор дэмжэгдээ. Яруунын аймагай «Дружба» колхозой механизаторнууд дэмжэхэдээ, энээнэй эхи табигшад һаа түрүүн бүхы техникээ заһабарилжа дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлһэн юм. Тингэжэ мүнөө үдэр ехэ һайнаар хүдэлнэ, хэлэһэн үгэдөө заабол хүрэхые оролдоно.

Заһабарилгын бүхы хүдэлмэрине түргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд горитой нүлөө үзүүлдэг. Тиимэһээ дээрэ дурдагдаһан дутуу дундануудые усадхаха талаар саг дары зохихо хэмжээнүүдые абаха байһандатнай этигэнэб гээд нүхэр Железняков элидхэлээ дүүргэбэ.

* * *

«Республикын колхоз болон совхозуудай техникэ ашаглалгые һайжаруулха талаар «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай зорилгонууд тухай» асуудалаар республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ **Басанов А. М.** з ү б л ө ө н дээрэ элидхэл хэһэн байна. КПСС-эй XXV съезд, партиин Центральна Комитедэй октябриин (1976 он) Пленум манай ороной арадай ажахые, тэрэ тоодо хүдөө ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ асари ехэ зорилгонуудые табиһан байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэрине хүгжөөхэ хэрэгтэ «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд горитойхон хубитаяа оруулалсадаг юм гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай материально-техническэ үндэһэ һуури һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд хүгжөө, бэхижээ. Колхоз болон совхозуудта тракторнууд, комбайнууд, автомобильнууд, хүдөө ажахын бусад техникэ улам олошоржо байна. «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагуудтахи предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ ажахынуудай бүхы техникэ, сиьһон түхеэрэлгэнүүдые чайдамтай һайнаар заһабарилжа, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха байдал олгохо шухала зорилго табигдадаг юм.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай заһабарилгын бааза саашаданьүргэдхэхэ хэрэгтэ арбадахи табан жэл соо 6 миллион түхэриг һомологдонхой. «Бурятавторемонт» нэгэдэлэй заводуудай үйлэдбэриин талмай үргэдхэгдэжэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр, станогуудаар хангагдаха юм. Түнхэнэй, Баргажанай аймагуудай «Сельхозтехника» нэгэдэлнүүдтэ техникэ заһабарилгын шэнэ мастерскойнууд баригдаха, Бэшүүрэй аймагтахи мастерскойн үйлэдбэриин талмаи үргэдхэгдэхэ байна.

Республикын колхоз бэ совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд трактор, комбайн, бусад техникэ заһабарилха асуудалда анхарал багаар хандуулна. Тракторнуудые түхэреэн жэл соо хубаарилан заһабарилха эрилтэ табигдадаг юм. Теэд энэ гурим баримталагданагүй. Жэшээнь, жэл бүри январь—март һарануудта олон тоото трактор заһабарилгада эльгээгдээд, зунай сагта тон үсөөн трактор асарагдана. Тиимэһээ «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал үбэлдөө тон ехэ болоод, заримдаа заһабарилгын шанарай муудаха ябадал үзэгдэнэ, зундаа ажалгүй байха ушар гарана. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй трактор заһабарилгын цехэй хүдэлмэрилэгшэд энэ зундаа хэхэ ажалгүй шахуу байгаа.

Арбадахи табан жэлэй туршада «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ бүри ехэ зорилгонууд табигдана. Юуб гэхэдэ, республикын колхоз болон совхозуудта малай томо комплекснууд баригдажа, оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагдана. Тэдэниие һайнаар ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула нэгэдэлэй коллективүүд техническэ харууһа хэхэ, эбдэрһэниинь түргөөр заһабарилха уялгатай болоно. Мүн тиихэдэ газар үһалха оньһон түхеэрэлгэнүүд олон болоо. Тэдэниие баһал һайнаар хэрэглэхэ эрилтэ табигдана гээшэ. Малай комплекснуудта ажаллахаар мэргэжэл һайнтай механизаторнуудые шэлэн табяад, тэдэнэй салин хүлһые ажалайнь стажтай зохилдуулан түлэхэ хэрэгтэй. Тингэбэл комплекснуудай оньһон түхеэрэлгэнүүд һайнаар ашаглагдаха зэргэтэй.

Капитальна заһабаридаа орохо бүхы тракторнууд, бусад техникэ заабол «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудта асарагдаха зэргэтэй. Тингэбэл заһабарилгын шанар һайжаруулха, удаан саг соо хэрэглэхэ арга боломжо олдохо байна. Аймагуудтахи «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ техникэ һэлгэн абаха фондтой болохо шухала. Тиигээ һаа, колхоз болон совхозууд заһабарида орохо тракторнуудаа, бусад техникээ «Сельхозтехникэдэ» асаржа тушаагаад, тэрэ дороо заһабарилагдаһан трактор абааха аргатай болохо бшуу.

Колхоз, совхозуудай машинно-тракторна паркые «Сельхозтехника» нэгэдэлэй зүгһөө техническэ талаар хангаха шэнэ гурим республикада нэбтэрүүлэгдэжэ эхилэ. 1976 ондо 48 колхоз, совхоздо тиимэ ажал эрхилэгдэһэн байна. Түрүүшын туршалгануудые шэжэлэн харахада, энэ гурим тон һайн нүлөөтэй гэжэ элирүүлэгдээ, техникэ ашаглалга эрид һайжарһан байна. Ерэхэ жэлдэ республикын 93 ажахые техническэ хэталгада абаха зорилго табигданхай. Тиимэһээ колхоз, совхозуудта заһабарилгын пункт түхеэржэ, слесарь ба наладчигуудые һургаха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэри хойшолуулжа болохогүй.

Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинууд шэнэ техника, минеральна үтэгжүүлгэ, талхинай дабһа ба бусад зүйлнүүдые өөрынгөө транспортаар колхоз, совхозуудта абаашажа үгэхэ уялгатай юм. Мүнөө дээрээ энэ хүдэлмэриин 70 процентнь хэгдэдэг байна. Ушар шалтагааниин юуб гэбэл, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудта автомашина үсөөн байна. Тиимэһээ колхоз, совхозууд автотранспортаар туһалха бээз гэжэ найдагдана гээд элидхэлэйгээ түгэсхэлдэ нүхэр Басанов тэмдэглэбэ.

Колхоз болон совхозуудта, «Сельхозтехникын» мастерскойнуудта хүдөө ажахын техника заһабарилга мүнөө түлэг дундаа ябуулагдана. Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой, эндэхи «Сельхозтехника» нэгэдэлэй механизаторнуудай жэшээгээр республика дотор социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Үүсхэл гаргаһан ажахыда, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк», Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Яруунын аймагай «Дружба» колхозуудта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхоздо, бусад ажахынуудта техникэ заһабарилга һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Трактор, комбайн, бусад техникэ түргөөр, һайн шанартайгаар заһабарилжа, ерэхэ жэлэй хабарай тарилгые түгэс бэлдэлгэтэйгээр үттаха, баян ургасын үндэһэ һуури эртээнһээ бэлдэхэ зорилго республикын хүдөө ажахын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, механизаторнуудай урда табигдана.

Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой машинно-тракторна мастерской даагша Виктор Семёнович Бобков, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой трактористка Галина Николаевна Сажина гэгшэд заседаниин забһарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгын эхилһэн тухай соносхогдоно. Кабанскын аймагай Оймороой совхозой ахамад инженер **И. Ф. Лобанов** ендэр дээрэ гаража ерэбэ.

— Манай совхозой механизаторнууд, таряашад байгша ондо амжалтатай һайнаар ажаллаа, — гээд тэрэ үгэеэ эхилнэ. — Хамта дээрээ 113.330 центнер ороохон, 65.000 центнер хартаабха энэ жэлдэ хурьягдаа. Тиигэжэ гектар бүхэнһөө 14,5 центнер ороохон, 130 центнер хартаабха абтаһан болоно.

Мүнөө үедэ техникээ һайнаар хадагалха, заһабарилха зорилго манай урда табигдана. Таряа хурьялгын дүүрэмсэээр техникээ һайнаар хадагалха талаар конкурс-харалга ажахы соогоо соносхообди. Тиигэжэ түрүү һуури эзэлэгшэдтэ 100, удаадахи һуурида гарагшадта 50 түхэригэй шан барюулагдаха болоһон юм. Энээнэй ашаар трактор, комбайн, плуг, сеялкэ болон бусад техникэмнай урда жэлнүүдэйхиһээ һайнаар хадагалагдаа гэбэл алдуу болохогүй.

Гадна техникээ заһабарилха хүдэлмэринээ зэргэ ябуулнабди. Машинно-тракторна шэнэ мастерской барижа, энэ жэлдэ ашаглалгада тушаагаабди. Эндэмнай 150 трактор, машина нэгэ доро байха аргатай.

«Сельхозтехникын» Бэшүүрэй отделениин, энэ аймагай Охин-Булагай совхозой механизаторнуудай гаргаһан үүсхэлые манай ажахын тракторист болон механизаторнууд халуунаар дэмжээ һэн. Тиигэжэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганудые хамтынгаа суглаан дээрэ баталан абаһан байха юм. Онсолходо, тракторнуудаа 1977 оной мартын 20, үбһэ хурьялгын техникые майн 20, ороохоной комбайнуудые июнь болотор заһабарилжа дүүргэхэ болоно.

Уялгаяа дүүргэхын тулада хүн бүхэн һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха ёһотой Энэ талаар ойлгуулламжын, эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулаабди. Һүүлэй мэдээгээр 32 трактор, 22 сеялкэ, 15 плуг, 8 культиватор заһабарилагдаад байна. 1976 оной дууһатар үшөө 10 сеялкэ бэлэн болгогдохо хараатай.

Тиимэһээ хүдөө ажахынгаа бүхы техникэ болзор соонь, һайн шанартайгаар заһабарилжа, 1977 оной хабарай тарилгые, үбһэ, таряа хурьялгые жэнш эдгүй үнгэргэжэ, хүдөө ажахын продукнуудые тушааха гүрэнэй түсэб болон абаһан уялгануудаа сүм бэелүүлхын түлөө тэмсэхэбди гэжэ нүхэр Лобанов хэлээ.

20 трактор, 3 комбайн, 20 сеялкэ болон бусад техникэ үглөөдэршье таряалан дээрэ гарахаар бэлэн гэжэ Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой ахамад инженер **В. Г. Буянтуев** хэлэбэ.

Нэгэ доро 10 трактор узловой аргаар эндэ заһабарилагдана. Тиихэдээ шанартань онсо анхарал хандуулдаг байха юм. Арадай хиналтын бүлэг бии болгогдонхой. Энээнэй гэшүүд бэлэн болгогдоһон трактор, комбайнуудые заабол шалгажа, дутуу дундыень дары элирүүлээд, тэдэниие усадхаха талаар хэмжээнүүдые абана.

Механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ асуудалда тус ажахыда горитой анхарал хандуулна. Эндэ бии байһан бүхы механизаторнуудай 60 процентнь I—II классай трактористнууд, комбайнернууд юм. Гадна Охин-Булагта Бага-Куналейн СПТУ-гай филиал нээгдэнхэй. Тиигэжэ жэл бүхэндэ 20 хүн энээниие дүүргээд, совхоздоо хүдэлхэеэ үлэдэг. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, механизаторнууд ехээр дуталдахаяа болинхой.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой тракторист **Г. Н. Сажина** ендэртэ гаража ерэнэ.

— Һайн бэлэдхэлтэй кадрнууд таряан ажалай хүгжэлтые бүри хурдадхаха ябадалдамнай горитой нүлөө үзүүлнэ, — гээд тэрэ мэдүүлнэ, — Манай колхоздо 61 трактор бии. Тэдэнэртэ хүдэлхэ 161 трактористтайбди. Тиимэһээ тус техникые хоёр халаанда хүдэлгэжэ, ашаг үрыень ехээр дээшэлүүлхэ арга бинил гээшэ. Олонхи механизаторнууд энэ хэмжээндэ хүрэмөөр ажаллана. М. Ф. Варфоломеев, И. П. Иванов, И. Р. Фураев болон бусад намарай паар хахалалгада, таряа хурьялгада эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаа һэн.

Тус ажахыда эхэнэр-механизаторнууд олон юм. Үнинэй, суута тракторист Агния Феоктистовна Варфоломеевагай жэшээгээр 15 басаган тракторта һуунхай. Тиинхэшегүй яалай! Эхэнэрнүүдшье эрэшүүлһээ дутуугүйгөөр трактористаар хүдэлжэ шадаха гэжэ Агния Феоктистовна бодотоор харуулаа ха юм. Жэшээлхэдэ, нүхэр Варфоломеева 1975 ондо МТЗ-50 түхэлэй трактораар 1.229 гектар зөөлэн хахалалга хээ. Нина Варфоломеева, Вера Иванова болон бусадшье залуу нүхэдынь тэрэнһээ дутуугүй һайнаар ажаллана.

Тиимэһээ эхэнэр-механизаторнуудай бэлэдхэл һайнтай кадрнууд биил гээшэ. Заабол эхэнэрэй тракторна бригада эмхидхэхэ шухала гэжэ нүхэр Сажина тон зүб хэлэбэ. Гадна үшөөшье олон басагад механизаторай мэргэжэл шудалха дуратай. Тэдэнэртэ ажалай һайн эрхэ байдал тогтообол эрэшүүлһээ дутуугүйгөөр хүдэлхэ байгаа.

Зарим ушарта тэдэнэрһээ бүри һайнаар ажалладагыень колхозой хүтэлбэрилэгшэд хараа, үзөө ха юм. Жэшээлхэдэ, эхэнэр хүн архи уухагүй, ажалаа шалтагаангүйгөөр хаяхагүй жэшээтэй. Гадна эхэнэрэй гар доро ябаһан трактор ходоодоо сэбэр, эбдэрсэгүй байдаг.

— Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай колхоз яһала баян ургаса ургуулаа. Элдэб зүйлэй ургамалнуудай таригдаһан нолиин гектар бүхэнһөө 15,8 центнер ороохо, 78 центнер хартаабха, 96.8 центнер кукуруза абаһан юм. Саашадаа туйлаһанаараа һанаагаа амараад һуунгүй, бүри үндэр ургаса ургуулхын түлөө ажахымнай механизаторнууд болон таряашад тэмсэнэ. Тиихэдээ заабол амжалта туйлаха байха. Энээндэ, маанадай, эхэнэр-механизаторнуудай оруулһан хубитын горитой байхань болтогой!, — гээд Галина Сажинагай үгэеэ дүүргэхэдэнь, зал нэрьемэ альга ташалгаар үдэшөө һэн.

Мүнөө үедэ техническэ харууһан горитой удха шанартай болонхой. Тиимэһээ энэ хэрэгые үргэлжэдэнь ябуулдаг болохо талаар манай орон соо ехэ юумэн хэгдэнэ. Техническэ харууһа хэдэг, запас частьнуудые асардаг, диспетчерскэ радио-холбоо хангадаг албанууд «Сельхозтехникын» аймагай отделенинүүдэй дэргэдэ бии болгогдоно.

«Сельхозтехникын» Улаан-Үдын аймагай отделениие эрхилэгшэ **В. И. Максимов** энээн тухай хөөрэһэн байна. 615 тракторай, 240 комбайнай техническэ харууһа хэхэ албан эндэ бии. Энэ аргаар харууһа хэхэдэ ехэ ашаг үрэтэй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, «Советская Россия» колхоз машина, тракторнуудаа заһабарилгынгаа өөрынь үнэ сэнгые горитойгоор доошолуулһан байха юм. Гадна машинно-тракторна паркын 92 процентнь хабарай тарилгада сүм бэлэн болгогдоо.

Иимэ жэшээнүүдэй олон байбашье, зарим ажахынуудай ахамад инженернүүд, хүтэлбэрилэгшэд хэды шэнэ эхэ туһатай, ашаг үрэ ехэтэй хэрэгэй ябуулагдажа байһаниие ойлгоногүй. Тиигэжэ хүдөө ажахын техникын харууһа, заһабарилга шэнэ аргаар хэхэ хүдэлмэрине хаа хаанагүй ябуулха хэрэг удаарна, унжагайрна.

Һанаад үзэгты. Колхоз, совхоз бүхэндэ «Сельхозтехникын» нэгэдэлһээ табигдаһан инженер-технолог байха. Гадна отделени, бригадануудта мастер-заһабарилагшад хүдэлдэг болохо. Эдэнэр машина, тракторнуудай техническэ харууһанай түлөө харюусаха, энээниие саг соонь, һайнаар хэдэг байха ёһотой. Энээнэй хажуугаар «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлдэ инженер-комплектовщигой тушаал бии болгогдохонь. Энэ нүхэр запас частьнуудаар ажахынуудые хангаха асуудалые өөртөө даажа абаха юм.

Улаан-Үдын аймагай отделенидэ машина, трактораай «бэе махабадай байдалые» элирүүлхэ тусхай машинанууд асарагданхай. Тингэжэ ямар тракторые хэзээ заһабарида табихаб гэжэ тон зүбөөр, саг дары тодоруулха аргатай болобо гээшэ. Гадна техническэ харууһа хэхэ нүүдэл нунктнууд бии болгогдохо хараатай.

Энэ хүдэлмэрине хүтэлбэрилхын тулада эрхим радиохолбоон хэрэгтэй. Тиимэһээ «Сельхозтехникын» аймагай отделенидэ, бүхы колхоз, совхозуудта агаарай богони долгин дээрэ хүдэлдэг рацинууд бии болохо. Зарим ажахынуудта эдэнэр табигданхай.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, энэ шэнэ арга тон туһатай, ашаг үрэ ехэтэй байна гэжэ нүхэр Максимов мэдүүлнэ.

Колхоз, совхозуудай электро-ажахые техническэ тусхай харууһан доро абаха талаар Бэшүүрэй «Райсельэлектро» управленидэ горитой хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ энэ управлениин начальник **Ю. Д. Кузнецов** хэлэбэ. «Рассвет» колхозтой энэ талаар хэлсээн баталагдаад, түрүүшын туршалга хэгдэһэн байна. Краснодарска хизаарай энергетигүүдэй жэшээгээр тус хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ юм ха.

Нэн түрүүн колхозой электро-ажахы эмхи гуримтай болгогдоно. Тиигээд манай байрануудай 6 лон бусад объектнүүдые электрижүүлхэ хэрэгые «Райсельэлектро» даажа абанхай. Гадна электрын элшэ хүсэ алмаха талаар хиналта, шалгалта хэгдэдэг юм. Энээнэй ашаг үрэ горитой. Жэшээлхэдэ тус ажахы 1975 ондо 3.000 түхэриг электрын элшэ хүсэ гаргашалһанайнгаа түлөө түлэһэн һаа, байгша оной 11 һара соо оройдоол 1.500 түхэриг түлэбэ. Гадна хубиин сектор колхозойхиһоо илгаалдажа, гаргашалагдаһан электрын элшэ хүсэн амяар амяраа согсологдодог болоһон ушар энэ алмалта туйлаха ябадалда горитой нүлөө үзүүлээ.

Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой ахамад инженер **Г. М. Томилов** үгэ абажа, ажахынгаа механизаторнуудай ажал хэрэг, техникэ заһабарилгын хэр зэргэ ябажа байһан тухай хөөрэбэ Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой, тэндэхи «Сельхозтехника» нэгэдэлэй механизаторнуудай үүсхэлые энэ колхозой гэшүүд һаншаан дэмжэжэ, техникэ заһабарилгые түргөөр, һайн шанартайгаар дүүргэхэ социалис уялганудые абаһан юм. Техникэ заһабарилгын хүдэлмэрине гол түлэб мартын эсэстэ дүүргэхэ гэһэн зорилго колхозой механизаторнууд табиһан байна.

Мүнөө энэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдана. Энэ ажалда дүршэл ехэтэй механизаторнууд, слесарьнүүд табигданхай. Хамтадаа 30-аад хүн хүдэлнэ. Колхозой инженер **И. Максимов**, машинно-тракторна мастерскойе даагша **Н. Багулов** гэгшэд техникэ заһабарилгын хүдэлмэри хүтэлбэрилнэ. Ажалынь бригадно-узловой аргаар эмхидхэгдэнхэй.

Колхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй табиһан түсэбэй ёһоор энэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда 17 трактор заһабарилагдаха байһан юм. Мүнөө 21 трактор заһабарилгаһаа гараа. Таряа хурьялгын 11 комбайн, 20 гаран сеялкэ, олон плуг бэлэн болгогдонхой. Мүн бусад техникэ заһабарилгын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана.

«Сибиряк» колхоздо комбайнуудые заһабарилха тусхай депо түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ нэгэ доро 4 комбайн, сеялкэ болон бусад техникэ заһабарилха аргатай юм. Мүнөө энэ цехтэ 10 хүнһөө бүридэһэн бригада хүдэлнэ. Тэдэнэй дундаһаа токарь Пётр Шушаков, электрогагнуургшан Александр Бобков, бэрхэ механизатор Геннадий Байбородин, комбайнер Иннокентий Бобков болон бусад онсо шалгарна. Тэдэнэр ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, бусад нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна.

Энэ колхозой техникэ заһабарилагшадай дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй дүнгүүд саг соогоо гаргагдажа, ажахын бүхы гэшүүдтэ мэдээсэгдэнэ. Колхозой механизаторнууд ерэхэ жэлэй хабарай тарилгые һайн бэлдэлгэтэйгээр угтаха зорилготон. «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ трактор, комбайнуудые заһабарилгын шанар, ажахынуудые запас частьнуудаар хангалгые һайжаруулха асуудалнуудта нүхэр Томилов үгынгөө түгэсхэлдэ тогтоһон байна.

Республикын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ **И. П. Зинченко** зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагуудтахи предприятинуудта техникэ заһабарилгын шанар һайжаруулха, трактор ба комбайнуудые, запас частьнуудые колхоз, совхозуудта зүбөөр хубаарилха асуудалнуудта онсолон тогтобо. Юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай үйлэдбэриин хэмжээн 3,1 дахин дээшэлээ, материально-техническэ үндэһэ һууринь 1,6 дахин ехэ болоо. Тиигэхэтэй хамта үйлэдбэриин ажал ябуулга ехэ дутагдалтай гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

«Сельхозтехникын» предприятинууд колхоз ба совхозуудта шэнэ техникэ зарим детальнууд, узелнуудгүйгөөр үгэдэг байна. Ажахынуудта шухала хэрэгтэй запас частьнуудые хүдөө ажахыда хабаагүй эмхи зургаануудта, предприятинуудта худалдаха ушар слон дайралдана. Запас частьнуудые, узел ба детальнуудые хулгайлха ябадалшье үзэгдэнэ. Эдэ бүгэдые дары усадхажа, хүдөө ажахын бүхы техникэ, олон тоото оньһон, түхеэрэлгэнүүдые найдамтай һайнаар ашаглаха эрхэ байдал хангаха хэрэг «Сельхозтехникын» хүдэлмэрилэгшэдэй мүнөөдэрэй нангин уялга болоно гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөнэй заседаниин зал соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Хяагтын совхозой машинно-тракторна мастерскойе даагша И. А. Кожевидо үгэ үгтэбэ. Колхоз болон совхозуудые техникээр хангалтын жэл бүри һайжаржа байһаниие тэмдэглээд, заһабарилгын бааза энээнһээ гээгдэжэ байна гэжэ тэрэ тобшолол хэбэ. Жэшээлэн хэлэбэл, манай совхоздо тракторнууд, бусад техникэ жэл бүри олон болоно. Теэд тракторнуудые үбэлдөө табиха гаражгүйбди, заһабарилгын мастерской хуушараа, бага болоо. Тиигэбэшье манай совхозой механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд техникэ заһабарилгые һайнаар эмхидхэжэ, арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй тарилгые эрхим бэлдэлгэтэйгээр угтаха зорилготой.

Республикын хүдөө ажахын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ Хориин аймагай Советэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер **Б-М. Ж. Базарсадуев**, Хэжэнгын совхозой машинно-тракторна мастерскойе даагша **М. Ж. Бадмацыбиков**, Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер **И. Р. Улзытуев**, «Бурятсельхозмонтаж» трестын ахамад инженер **А. Х. Хадзнов**, Баргажанай аймагай Уланай дунда һургуулиин директор **В. Х. Лощиков**, «Бурятавторемонтстрой» нэгэдэлэй генеральна директор **А. М. Пуховской** гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Республикын хүдөө ажахын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудта техникэ заһабарилгын шанар эрид һайжаруулха, колхоз болон совхозуудые запас частьнуудаар хангалгада эрид хубилалта хэхэ, механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ, тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ асуудалнуудта үгэ хэлэгшэд тон ехэ анхарал хандуулһан байна.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

1977 оной социалис уялгануудые республикын хүдөө ажахын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад батала абаба.

ҮРЭЛ ХЭЛЭ, ЛИТЕРАТУРАЯА АЙНААР ШУДАЛХА

айман жэлэй һургуули анаа дунда эрдэмэй бол-ehoop һаял гурбан жэл жо байһан Тулдуунай ууди Яруунын аймагта һүүлдэ байгуулагда-дунда һургуулинуудай юм. Гэбэшье тус пур-иин багшанарай коллек-һуралсалай, хүмүүжүүл-хүдэлмэри эмхидхэхэ та-нилээдгүй дүй дүршэл-боложо байнхай. Һураг-ай эрдэм мэдэсые дээ-үүлхэ, тэдэнэй бэлиг абарине хүгжөөхэ талаар хэн хүдэлмэри ябуула-а. Предмет бүхэниие агшадан гүнзэгыгээр алжа гарахын тулада эн-багшанар элдэб онол ануудые хэрэглэжэ. һайн дүн туйлана бшуу.

аяхан Тулдуунай һургуу-а үнгэргэгдэһэн буряад э болон литературын до-хоног хадаа дээрэ хэ-дэһэн зорилгые бэелүүл-зорюулагдаа юм. Һу-шадай бэшэгэй дүрим зэргээр мэдэдэгые, мүн руулан бэшэхэ шадаба-элирүүлхын тулада бү-классуудта сүлөө темэ-дээр сочиненинүүд бэ-гдээ. «Сибирь дайдын шэ-гайхал — сэлгээ минии ряад нютаг», «Ном хадаа эрдэм бэлигэй аршаан булаг», «Алдар солоороо суурхаһан ажалша баатараа магтая» гэһэн темэнүүдэй нэгые һурагша бүхэн өөрынгөө дураар шэлэжэ, удха түгэлдэр найруулгануудые бэшэхэ гэжэ оролдоһон байна.

Олохон һурагшад буряад грамматикынш шье, удхынгаа шье талаар үндэр сэгнэлтэдэ хүрэмөөр сочиненинүүдые бэшэжэ шадаа. Жэшээнь, дээрэ нэрлэгдэһэн нэгэдэхи ба хоёрдохи темэнүүдээр 6-дахи классай һурагшад Дарима Дулгарова, Должидмаа Цынгуева, 5-дахи класһаа Эржена Цыдыпова, Слава Нанзатов, 4-дэхи класһаа Жанна Цынгуева, 7-дохи класһаа Лайжит Токтохоева гэгшэд онсо шал гарба.

«Алдар солоороо суурхаһан ажалша баатараа магтая» гэһэн гурбадахи темээр олохон һурагшад түрэл совхозойнгоо түрүү хүнүүд, тэдэнэй ажал хэрэгүүд тухай удха түгэлдэрөөр найруулан бэшэһэн байна. Малшадай үхибүүд хонишодоор һаалишадаар хүдэлдэг аба, эжынэр тухайгаа һонирхолтой сочиненинүүдые бэшээ. Һүүлэй 3—4 жэлэй туршада үнеэ бүриһөө 3.000 килограммһаа дээшэ һү һаажа байһан совхозой хоердохи отделенийн һаалишан, аймагай Советэй депутат Анна Малагасаевна Гомбоева һурагшадай бэшэһэн олохон сочинениүүдэй гол герой боложо үгэһэн байха юм.

Буряад хэлэ, литературын долоон хоногой үедэ зургаадахи классай үхибүүд «Будамшуугай орон нютагаар Серёжын аяншалга» гэһэн Ц-Б. Бадмаевай номоор уншагшадай конференци тон һонирхолтойгоор үнгэргөө. Һурагшад булта тус номые уншажа, энэ конференцидээ һайнаар бэлдэһэн байна.

Гадна буряад классуудай һурагшадай дунда «Бэлиг нюулсалга» гэжэ урданай үндэһэн наадан һонирхолтойгоор, хүхюу зугаатайгаар үнгэргэгдэбэ.

Долоон хоногой түгэсхэлдэ 9-дэхи классай һурагшад «Мүнөө үеын бурлад поэзи» гэһэн темэдэ уран зохёолой үдэшэ үнгэргөө. Тэдэнэр Буряад оронойнгоо мэдээжэ поэдүүд Дондок Улзытуев, Николай Дамдинов, Цэрэн Дулма Дондокова гэгшэдэй бэшэһэн шүлэгүүдые сээжээр уншаһан, эдэ поэдүүдэй зохёолнууд дээрэ бэшэгдэһэн дуунуудые дуулаһан байна.

Тобшолон хэлэхэдэ, Тулдуунай дунда һургуулида үнгэргэгдэһэн долоон хоног хадаа үндэһэ баялиг болохо түрэлхи хэлэ, литератураяа гүнзэгыгөөр шудалхадань, ухаан сэдьхэлдээ шэнгээжэ абахадань һурагшадта һайн туһаламжа, тэдэнэй творческо хүсэл эрмэлзэлые хүгжөөхэ шухала алхам болоһониинь сохом. Энэ талаар буряад хэлэ, литература заадаг залуу багша Цыпилма Будаевна Цыренова һайн үүсхэл ехэхэн оролдолго гаргаа гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Имэ хэмжээ ябуулганuудые аймагай һургуулин бүхэндэ үнгэргэжэ байгаа һаа һайн бэлэй. Ургажа ябаа үетэнөө түрэл нютагтаа, үндэһэн хэлэ, литературадаа дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, үхибүүдэй зохеохы бэлиг шадабарине хүгжөөхэ талаар зарим һургуулинуудта аша үрэтэй хүдэлмэри ябуулагдадаггүй ушар баримта дайралдадаг байха хаюм. Арадай гэгээрэлэй таһаг энэ талаар шанга эрилтэ табинагүй гэжэ һанамаар. Уран зохёолшоднайшье һургуулинуудаар ябажа дир уншагшадтаяа уулзалгануудые тон үсөөн үнгэргэдэг хэбэртэй. Мүнөө үеын буряад уран зохёолшодтой нюур нюураараа уулзадаг һайбди гэжэ үхибүүднай ехэл хүсэдэг юм гээд Тулдуунай һургуулиин багшанар хэлэжэ байгаа һэн. Туршажа бэшэһэн түрүүшынгээ зохёолнуудые харуулхаар бэлигтэй һурагшадшье эндэ байха.

Гадна буряад литературын һонинууд хүдөөгэй һургуулинуудта тон лэ хойнотожо ерэнэ. Шэнэ номууд һургуулинуудай библиотекэнүүдтэ дары сагтаа абтанагүй. Буряад литература, искусствынгаа шэнэ һонинуудтай ходо танилсажа байха үшөө нэгэ арга боломжо бии. Энэ зорилгоор һурагшадай түрэлхид «Буряад үнэн» газетэеэ, «Байгал» журналаа жэл бүри алгадгүй захижа байха зэргэтэй гэнэ.

Д. ДУГАРОВ
манай корр

Яруунын аймаг.

РЕДАКЦИҺАА: Түрэл хэлэ, литературaяа һайнаар шудалха асуудалда юундэ анхаралаа ехээр хандуулнабибди гэхэдэ, ямаршье хүнэй эрдэм һургаал, соёл культура, имагтал түрэл хэлэнһээ үндэһэтэй гэшэ. Тиимэһээ Яруунын аймагай һурагшадай бэелүүлжэ эхилһэн имэ һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд бусад аймагуудай һургуулинуудта жэшээ боломоор гэжэ һанагдана. Хаанашье имэ хэмжээ ябуулха арга боломжонууд бии ёһотой. Манай уншагшад энээн тушаа хөөрэлдөө үргэлжэлүүлжэ, буряад хэлэ, уран зохёолые һайнаар шудалха талаар хэгдэһэн уулзалга, конференци, долоон хоног, семинар гэхэ мэтын хэмжээ ябуулганууд тухай үргэнөөр бэшэхэ бэзэ гээд найданабди.

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ БАГША

Петропавловкын дунда һургуулида (Зэдэ) мянгаад үхибүүд һурана. Тус һургуулида дүй дүршэлтэй болоһон үнинэй багшанар олон. Тэдэнэй дунда эхин классай багша, Буряадай АССР-эй, РСФСР-эй габьята багша Александра Григорьевна Бураева, Ленинэй орденто багша, дайнай ветеран Дмитрий Николаевич Муруев гэгшэд хүдэлдэг юм.

Дмитрий Николаевич һүүлэй арбаад жэлэй туршада химиин багшанарай методическа нэгэдэл хүтэлбэрилнэ. Багшанарай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсануудта хэрэгтэй, туһатай һонин зүбшэл заабари үгэдэг заншалтай. Тэрэ Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй заседатель.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ дүй дүршэлөөр баян болоһон химиин багша, КПСС-эй гэшүүн Дмитрий Муруев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...АНИИЕ маараар ...АНГАНАБ

ХҮН ЗОНОЙ ЭРИЛТЭДЭ АНХАРАЛТАЙГААР ХАНДАХА

...лшадай байдал һуудалам һайжаруулха хэрэгһан түрэл Коммунис Совет гүрэн тон ехэ табина. Байрын д, соёл гэгээрэлэй орһургуулинууд, садуд жэл бүри улам баригдана. Ажалшадай хэрэглэлэй эд бараан ехээр гаргагдана. шаднай баян дэлгэрээр уна, бата найдабарир ажаллана.

...э арбадахи табан жэлэй ада эд бараа, эдеэ хоозүйлнүүд үшөөл ехээр алагдадаг болохоор хагдана. Ажалшадай ые һайнаар хангэһэн эрилтэ манай Жедорожно районой хуаа наймаанай эмхи зурудай, столовонуудай хүрилэгшэдэй урда табигнолет болон приборые бүтээгшэдэй, локомогон заһабарилагшадай, стигүүд болон түмэр адай эрилтые тон һайхангаха гэһэн зорилгоор хоёр жэлэй саанахарайон дотор 2-дохи пирг, столовонуудай 2-дорест эмхидхэгдээ бэлэй.

...еэ хоолой зүйлнүүдые аалха 39 магазин, ажатоосоондо ороһон нииэдеэ хоолой 8 предпримүнөө район дотор ...нэ Тингэхэдэ хинэй зүйлнүүдые найха 21 магазин, огородоннэй 11 магазин үдэр бүаймаа хэнэ. Түмэр заОРС-ын 13 магазинай, оловын хүдэлмэрилэгшэд лмэришэдые хангадаг а юм. Эд бараа, хубсаһа р, мебель наймаалдаг азинууд эндэ олон. Эдэ магазин, столовонуудан лмэрилэгшэд ажалшадые тэй юумээрнь дутамагр хангаха гэжэ яһала дог. Ажалаа зүбөөр дхэхэ, эрдэм мэргэжэлээ доо дээшэлүүлхэ гэнэ лзэдэг һайн һайхан ёһо шалтай. Һүүлэй жэлдтэ районой магазин бостоловонуудта һайн бэхэлтэй наймаашад, тогоо- олошороо

Эдэнэр хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулинуудта, заочноор институт болон техникумдэ, коммунис ажалай болон мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һургуулинуудта һуралсана. Жэшээлхэдэ, 2-дохи горпищеторгын мэргэжэлтэдэй шадабари дээшэлүүлхэ коммунис ажалай гурбан һургуули үдэшэндэ хүдэлнэ. Экономико шудалха һуралсалда олон наймаашад ябадаг. Горпищеторгын 30 хүдэлмэрилэгшэд техникум болон дээдэ һургуулинуудта заочноор һуралсажа, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлнэ.

Тус горпищеторгын дэргэдэ ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд ехэ олон. Эдэнэр сэрыгөө мэргэжэлдэ залуу шуулые ехэл дуратайгаар һурган хүмүүжүүлдэг юм. Бэрхэ наймаашад Евгения Павловна Агапова, Полина Сахьяновна Ангелова гэгшэд өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые ехэ олоор пургаһан байна. Мүнөө горпищеторгын коллектив дотор 37 һурган хүмүүжүүлэгшэд тоологдоно. Эдэнэр ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, ажалшадай эрилтые түргэнөөр, һайнаар хангахыень залуушуулые һургадаг

Столовонуудай 2-дохи трестын партийна болон профсоюзай организацинууд тогоошодой мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ анхарал табина. Тус коллективэй 171 тогоошод мэргэжэлээ дээшэлүүлэн үдэшын тусгаар һургуулида һурана. Һүүлэй табан жэлэй туршада Улаан-Үдын 9-дэхи ГПТУ дүүргэһэн 221 мэргэжэлтэд Железнодорожно районой столовонуудта хүдэлнэ. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ талаар эндэ ехэ ажал ябуулга хэгдэдэг юм. Трестын 37 бэрхэ тогоошод залуушуулые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургадаг байха юм.

Хоёрдохи горпищеторгын, столовонуудай 2-дохи трестын партийна болон профсоюзай организацинууд социалис мүрысөө дэлгэрүүлнэ. Дүнгүүдыень ходо согсолон гаргажа, хэнэй ямараар хүдэлжэ байдагые олондо мэдээжэ болохо талаар ехэ юумэ хэнэ. Тингэхэдэ мэргэжэлтэдэй дунда «эрхим тогоошон», «эрхим кондитер», «эрхим официант» гэһэн конкурснууд үнгэргэгдэдэ. һайн үрэ дүн туйлаһан хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэл бэшэнэй дунда тараагдадаг байха юм. Мүнөө 2-дохи горпищеторгын 269 хүдэлмэрилэгшэд Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй.

Ажалшадые ехээр һаа туулхагүйн тула түргэнөөр наймаа хэжэ һураха ёһотой. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые амта шэмэтэйгээр бэлдэхэ хэрэгтэй. Тиимэ эрилтэ эдэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана.

Худалдаа наймаанай болон промышленна предприятинууд дундаа договор баталдаг болобо. Жэшээлхэдэ, 2-дохи горпищеторг Улаан-Үдын кондитерска фабрикатай тиимэ договор баталанхай. Эдэнэр дундаа айлшалалсадаг, ажалшадай эрилтые ямар аргаар бүри һайнаар хангахаб гэһэн асуудалнуудые хамтаран шиидхэдэг һайн һайхан заншалтай болонхой. Худалдаа наймаанай болон промышленна предприятинуудай коллективүүдэй дундаа имэ холбоо барисаатай хүдэлхэдэ аша үрэнь ехэ.

Ажалшадай эрилтые һайнаар хангаха гэһэн зорилго тойгоор Железнодорожно районой магазин болон столовонуудай хүдэлмэрилэгшэд тон ехэ ажал ябуулга хэнэ. Энээн дээрэһээл 41 бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр наймаална. Байгша оной арба нэгэн һарын даабари 2,3 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ. Үнгэрһэн жэлэй үеынхитэй сасуулаад үзэхэдэ, 2 миллион 234 мянган түхэрэгөөр ехэ эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд худалдагдаа.

2-дохи горпищеторгын, столовонуудай 2-дохи трестын хүдэлмэрилэгшэд Железнодорожно районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтые бүри һайнаар хангажа, арбадахи табан жэлэй даабари болзорһооһь урид дүүргэхээр эрмэлзэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ

РСФСР АВТОНОМИТО республикануудай ҺОНИН

ЯХАДАЙ РЕСПУБЛИКА — АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ

Эхэ оронойманай эгээл хойто зүгэй Яхадай автономито республикын арадай ажахы арбадахи табан жэлдэ хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхөөр түсэблэгдэнэ. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ, мүн байгаалиин газ абалга, хэрэглэлгэ, жэшээнь, табан жэлэй туршада 1,5 дахин, шулуу нүүрһэ малтан абалга 5 дахин ехэ болохо юм. Автономито республикын арадай ажахын хүгжэлтэ тухай КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд соо ингэжэ бэшэгдэнхэй: «Урда-Яхадай территориально- үйлэдбэриин комплекс бүридүүлжэ эхилээд Тында Беркакит гэһэн түмэр зам бариха. Нюрингринскэ шулуу нүүрһэнэй уурхайн, шанаржуулгын фабрикын болон Нюрингринскэ ГРЭС-эй барилгануудые түргэдхэхэ».

Дурсагдаһан эдэ томо барилгануудай, шэнэ Нюрингри город бодхоолгын хүдэлмэри мүнөө үргэн далаисатайгаар ябуулагдажа байна. БАМ-һаа хойшоо Яхад орон тээшэ ошоһон Тында Беркакит гэһэн түмэр замай барилга мүнөө автономито республикын газар дайда дээрэ ябуулагдана. Нэгэ жэлэй үнгэрөөд байхада, энэ түмэр харгы шулуу нүүрһэнэй хэбтэшэнүүдтэ хүрэжэ, эндэхи «хара түлишэ» оронойманай зүүн зүгэй предприятинуудта эльгээгдэжэ эхилхэ байна. Яхад орон арбадахи табан жэл соо түмэр харгытай республика боложо, энэ хизаарай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ арга олгогдохо байна.

Д. БУБЯКИН.
ТАСС-ай корр.

Якутск.

ВОЛГЫН ЭРЬЕДЭХИ ОРДОН

Чувашай автономито республикын ниислэл Чебоксары хотодо хүгжэмтэ театрай шэнэ байшангай барилга эхилбэ. Тэрэнэй гоё һайхан проектые Москвагай архитекторнүүд зохёоһон байна. Гетрай шэнэ байшангай газаа тала гранидаар, мраморaар шэмэглэгдэхээр хараалагдаихай.

Автономито республика хадаа соёлой томохон түб боложо байна. Ганса Чебоксары хотодо табан театр, гүрэнэй филармони хүдэлнэ. Арбадахи табан жэлэй туршада Чувашта 100 гаран соёлой байшан ба клуб баригдахаар түсэблэгдэнхэй. Тиигэбэшье хүгжэмтэ театр республикын эгээл томо, эгээл гоё байшантай болохо юм. Тэрэнэй харалгын зал 1000 хүнэй һуурitай байха. Театрай барилга энэ табан жэл соо дүүргэгдэхэ ёһотой.

В. ЖЕЛЕЗНОВ.
ТАСС-ай корр.

Чебоксары.

САЯНАЙ ҺАРЛАГУУД

Газарта хүрэмэ ута, үдхэн ноолһотой юрэ бусын мал Саянай һарлагууд Куртушибинск хадануудтахи «Дружба» совхозой нуга талада «нүүжэ» ерэбэ. Тувагай автономито республикын баруун зүгэй районуудһаа автомашинаар удаан саг соо аяншалгада ябажа, 145 һарлаг энэ совхоздо асарагдаа.

Автономито республикын малшад һарлагуудай һайн талые гансата ойлгоһон байна. Баруун зүгэйнь хадата районуудта һарлагуудые үсхэбэрилхэ тусхай шэглэлтэй ажахынууд эмхидхэгдөнхэй. Тэдэ ажахынуудһаа ноолһон, мяхан, һарлагай тоһолиг ехэтэй һүн бэлэдхэлэй пунктнуудта эльгээгдэнэ.

Мүнөө Тувада 17 мянгаһаа үлүүтэй һарлаг тоологдоно. «Барлык», «Хенделен», «Суг-Холь» болон Кара холь совхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ һарлагуудай тоо толгой олошоруулжа, республикын бусад районуудта энэ һалбарине хүгжөөхын тула нимэ үүлтэрэй залуу мал худалдадаг болоһон байна.

Чечено Ингушетиин, Кабардино-Балкарай автономито республикануудай, Карачаево-Черкесскэ автономито областиин малшад Саянай һарлагуудые үсхэбэрилжэ эхилээ. Тэндэхи ажахынуудта хэдэн бүлэг һарлагууд абаашагдажа, һайнаар нютагжаһан, һайн түл үгэһэн байна.

Р. КОЗЬМИН.
ТАСС-ай корр.

Кызыл.

ПАВЛОВСКА ДАЛАЙН ЭРЬЕДЭ

Башкирай автономито республикын Павловска «далайн» эрьедэ баригдаһан аяншалгын байрануудта, спортын лагерьнуудта энэ жэл 20 мянга шахуу хүн амаралтаяа үнгэргэбэ. Ой модоор баян, хадалиг, үзэсхэлэнтэ гоё дайдадахи Уфа мүрэн шадар хүнэй гараар бии болгогдоһон энэ далай Ураалай, Поволжиин, Сибириин олон городуудай хүн зоной амарха дуратай газарынь боложо байнхай.

Ажалшадай амаралтые саашадаа улам һайнаар эмхидхэдэг болохо талаар Башкирида ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээнь, Павловска далайн эрье шадарай газарые элүүр энхын ёһотой «комбинат» болгохо гэжэ шиидхэгдэнхэй. Энэнь Башкирида бии болгогдожо байһан байгаалиин паркын нэгэ хубинь болохо юм. Павловска далайн эрьеые 120-дохи километртэ аяншалагшадай томо 7 комплекс бодхоогдохо түсэбтэй. Тэдэнэй заримаһдань үбэлэйшье сагта амаржа болохо юм. Хэмэл далайн эрьенүүдтэ амаралтын байшангуудай, санатори-профилакторинуудай 11 корпус баригдаха байна.

Тэдэнэй проектнуудые зохёолгодо «Ленгипрогор» институдай мэргэжэлтэд хабаадалсаһан юм. Павловска далайн эрьедэхи элүүр энхын түрүүшын корпусуудай барилга мүнөө эхилэнхэй.

Р. РУПЫШЕВ.
ТАСС-ай корр.

Уфа.

МАГТААЛДА ХҮРТЭНЭ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй олон яһатан манай республикын тоо, бүридхэлэй болон бухгалтернуудай һургуули жэл бүри дүүргэжэ гарана. Арадай ажахын алишье һалбаринуудта хэрэгтэй мэргэжэлтэдые һурган гаргаха энэ һургуулиин бии гүүлагдаһаар 41 жэлэй ой һаяхан тэмдэглэгдэбэ. Үнгэрһэн энэ үедэ тус һургуулида ород, украин, буряад, яхад, тува, хакас, эвенк болон бусад үндэһэ яһатан һуралсажа гараа.

Һургуулиин багшанар А. В. Красикова, Н. М. Кондратьев, М. Н. Старик, Л. С. Пантелеева болон бусад арбан класс дүүргэһэн хүбүүд, басагадай эндэ һурахаяа ерэхэдэнь, энэрхы сэдьхэлтэйгээр угтан абажа хоёр жэлэй туршада һурган хүмүүжүүлнэ.

Залуу үетэниие хүмүүжүүлхээр табигдаһан эдэнэр оролдосото ажалайнгаа түлөө олоной һайшаал магтаалда хүртэнэ. Тус һургуулида олон удаан жэлнүүдтэ багшалһан А. В. Красикова КПСС-эй Октябрьска райкомой Хүндэлэлэй грамотаар һаяхан шагнагдаба. Тэрэ тус һургуулида хори гаран жэлэй туршада ажаллана.

Д. БАЛДАНОВ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

УСАДХАХААР ААД, УДААРШОО

Имэ гаршагтай корреспонденци манай газетын байгша оной ноябриин 23-най номерто толилогдоо һэн. Хяагтын аймагай «Родина» колхоздо нийтын адууһа малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэри хангалтагүй муугаар үнгэргэгдэжэ, гүрэндэ һү, мяха багаар худалдагдана. Хонишод, һаалишадай ажалдаа халирхайгаар хандаһанһаа боложо, хонид олоор гарзална, һү һаалн доошолно гэжэ эндэ хэлэгдэнэ. Мүн лэ тэдэнэй дунда эмхидхэлэй ба нийтэ ойлгуулламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана гэжэ корреспонденци соо шүүмжэлэгдээ.

Дурсагдаһан корреспонденциин мүрөөр хэмжээ абахын тула КПСС-эй Хяагтын райкомдо манай редакци хандаһан юм.

Корреспонденци соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб гэжэ шалгалта элирүүлбэ. «Родина» колхозой правлениин, парткомой хамтын суглаан дээрэ энэ корреспонденци зүбшэгдэжэ, эндэ дурсагдаһан баримтануудые дары усадхаха талаар хэмжээнүүд абтаа һэн.

Хонид үбэлэнгээ байрануудта оруулагдажа, үбһэ, тэжээлээр бүйсэд хангагдаба. Тэдэнэртэ бүлеэдхэһэн уһан үгтэдэг болоо. Бүхы отарануудай тамир тэнхээ муутай хонид суглуулагдажа, эмнэлтэ-һэргылэмжын пункт байгуулагдаһан. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудай ашаар хонидон гарзалха ушар нилээд доошолоо.

КПСС-эй райкомой шиидхэбэреэр «Родина» колхоздо аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, зоовэтернарна мэргэжэлтэдэй, малшадай семинар үнгэргэгдөө һэн. Үбэлэй үедэ мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гэһэн асуудал эндэ зүбшэгдэбэ. Мүнөө тус ажахын һаалиин фермэнүүдтэ тэжээл бэлдүүлдэг бүхы цехүүд хүдэлгэгдэнэ, бүдүүн тэжээл хэрэглэгдэжэ үнеэдтэ үгтэнэ. Рационииинь һайжаруулагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар үнеэдэй ашаг шэмэнь нилээд дээшэлээ, тамир тэнхээнь һайжараа» гэжэ КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Полынцев И. А. редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

АДЛИ ЭРХЭТЭЙ ЭКОНОМИЧЕСКА ХАРИЛСААНУУДАЙ ТҮЛӨӨ

Хүгжэжэ байгаа оронуу... «экономическа талаар ...аа гуталга» Баруунай ...нуудта саашадаа аюултай ...южо магад гээд һаяхан ...ью-Йорк таймс» газетэ ...эбэ.

...нигэжэ дураа гутаха шал...аанууд нилээд олон. Ба...най индустриальна хүг...нги 24 орон дотор бүхы ...хэйн улад зоной оройдоо ... процентнь ажаһуудаг. ...эд, бүхы дэлхэй дээрэ үй...бэрилэгдэдэг продукциин ...үлүүтэй процентнь эдэ ...онуудта хүртэнэ. Тиин гэ...ь. «тон үгытэй» оронууд... ажаһуудаг 1 миллиард ...0 миллион зоной 750 мил...ониинь үлэн хооһон бай... гээд буржуазна бүрид...шэд мэдээсэнэ. Коло...альна дарлалтаһаа һая ...лөөрһэн, хүгжэжэ байгаа ...онуудта үхибүүдэй гээг...лгэ хүгжэнги капиталис ...онуудайхиһаа найма да... олон, хүнүүдэй наһанайнь ...ижээн гурбанай нэгэ ху...ар богони, бэеэ хүсэһэн ...д, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ...ойнь тоо 60 процентээр ...үү байна. Эдэ оронуудай ...н бүхэнэй олзо доход жэ... 2 процентһээ дээшэ ...шээр нэмэдэг гэхэ гү, али ...он миллион зоной олзо ...оход жэлдээ минил 1—2 ...лларoор ургадаг жэшээ...эй.

Баруунай оронууд хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдые үри зээлеэр даранхай. 1975 оной һүүл тээшэ залуу гүрэнүүдэй үри зээлинь 160 миллиард доллар болоод байгаа. Тэрэнь жэл бүри 20 гаран миллиардаар нэмэгдэл байдаг. Азиин, Африкын болон Латинн Америкын залуу оронууд түүхэй эдүүдээ гон үнэгүйгөөр худалдаад. Баруунай оронуудта үйлэдбэрилэгдэһэн эд бараа үнэтэй сэнгээр абахадаа, ехэл хохидолдо ороно. Хүгжэнги капиталис оронууд һаядаа сүлөөтэ байдалтай болоһон гүрэнүүдэй байгаалиин баялигуудые саашадаа дура зоргоороо эдлэхээр һэдэн, али болохо аргаар тэдээндэ нүлөөлхые оролдодог, баялигуудыень залуу оронуудтай суггаа эдлэхэбди гэхэ мэтээр мэхэлдэг байха юм. Баруунай гүрэнүүд туһа хүргэһэн хэбэр үзүүлэн, залуу гүрэнүүдэй бэеэ дааһан байдалыень хаһажа, мэдэлдээ оруулхые хүсэнэ. США-һаа туһаламжа абаха дуратай оронууд американ дурадхалнуудые уласхоорондын хуралдаанууд дээрэ дэмжэхэ ёһотой гээд США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер сэхэ хэлээ һэн. Тэдэнэр занаадшье үзэдэг нефть зөөлгые хорижо, 1973 онойхи дол адляар араб оронуудай аашалаа һаань, сэрэгэншье шанга тэмсэлээр Вашингтон харюусажа магад гэжэ үнгэрэгшэ зун США-гай худалдаа наймаанай министр Эллист Ричардсон мэдүүлһэн юм.

Уласхоорондын экономическа харилсаануудта адли эрхэгүй байлгадаг, худалдаа наймаа хэхэдээ доромжолдог, хүгжэжэ байгаа оронуудые мүлжэдэг ябадал огто гаарахагүй, хуушаһан харша үзэгдэлнүүдэй нэгэн болоно. Тэрэ мүртөө тон аюултай үзэгдэл Дэлхэйн экономикын, худалдаа наймаанай хүгжэлтэдэ хохидол ушаруулхаһаа гадна, уласхоорондын аюулгүй байдалдашье түбэг тойбо татажа болохо. Тиимэһээ экономикын талаар зонхилолгын ба зоргоороо аашын элдэб үзэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ арга боломжонууд ООН-эй Генеральна Ассамблейн 31-дэхи сесси зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан. «Уласхоорондын экономическа харилсаануудые хубилгаха тухай» Советскэ правительствын мэдүүлгэ соо элирхэйлэгдэнхэй.

Энэ асуудал өөрын түүхэтэй юм. Ажахын талаар гээгдэнги гүрэнүүдтэ туһа хүргэхэ гэһэн дурадхалые анха түрүүн капиталис оронууд оруулаа гэһэншүүгээр баруун тээ заримдаа шагналдадаг. Тиимэ бэшэ юм. Үнэндөө ямар байгааб гэхэдэ, бүри 1922 ондо Советскэ правительство хохиролто хэлсээнүүдые болюулха, сааргаһан мүнгэнэй ехээр таралгые зайсуулха, түлишын дутагдал усадхаха экономическа программа дурадхаһан байгаа. Дарлагдаһан арадуудай аша туһада зорюулжа, Совет гүрэнэй хараалан абһан хэмжээнүүдэй удха шанар тухай араб түүхэшэ эш Шафиц ингэжэ бэшээ бэлэй: «Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ хэнииешье бүлимтархагүй, хэнииешье дарлахагүй, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдэй тала баригша агууехэ гүрэн түрэ мүндэлээ».

Урда тээнь абтаһан хэмжээнүүдэй, оролдолго хүсэлэлгэнүүдэй үрэ дүнгээр дутамаг байһан дээрэһээнь, Советскэ Союзай табиһан дэлхэйн политикада хабаатай энэ асуудал онсо удха шанартай болонхой.

Нэгэдэмэл Нациинуудай Организаци һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд шухала шиидхэбэринүүдые гаргаа. Тэдэнэйнь тоодо: «Гүрэнүүдэй экономическа эрхэ болон үүлгануудтухай харти» «Уласхоорондын экономическа шэнэ гурим тогтоохо ябуулганудай декларaци ба программа» ороно. Гэхэ зуура, эдэ шухала асуудалнуудаар абтаһан шиидхэбэрине бэелүүлгын талаар ямаршье хубилалта болоогүй. Һаяхан Коломбо хотодо болоһон, сэрэгэй ямаршье бүлэгүүдтэ ниилээгүй гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй конференци дээрэ хэлсэхэдэ, «энэ асуудалаар ямаршье дабшалта хэгдээгүй гэлэн. Найроби хотодо зарлагдаһан ЮНКТАД-ай сесси хүгжэжэ байгаа оронуудай хүсэл найдабарине баһал харюулаагүй» гэһэн тобшолол хээ.

Тингэбэшье худалдаа наймаа эрхилэгшэдэй ... нэгэ талынь гарзаталга уласхоорондын экономическа харилсаануудһаа зайсуулагдажа, адли тэгшэ эрхын, тааруу байдалай тогтохонь дамжаггүй. Баруунай гүрэнүүд тус эрилтые мэдэрхэ баатай болохонь ойлгосотой. Энэ ушарые мэдэжэ байбашье, шэнэ түхэлэй колониализмы уласхоорондын монополинуудые хамгаалагшад багахан, зарим тэды хэмжээнүүдые элдэб аргаар хэрэглэн, ямаршье харюусалгагүй найдуулгануудые хэжэ, тэрэ эрилтэ бэелүүлгэһээ хулжаха арга бэдэрнэ. Тэдээн саашадаа дэлхэйе промышленна хүгжэнги, түүхэй эд гаргадаг гүрэнүүд болгон хубааха эрмэлзэлтэй. Тэдэнэй һанамжаар нэгэ заримаинь наадамай дүрим зохёохо, нүгөө талань тэрэ дүримые сахиха бусадынь зандарха, заримаһинь — тэрэнииe дүүргэхэ ёһотой болоно ха, гээд ООН-ой Генеральна Ассамблейн долоодохи тусхай сесси дээрэ Эфиопиин түлөөлэгшэ тэмдэглээ һэн.

Баруун оронойхид арга барагдахадаа, хүн зониие һамааруулха зорилго табина, Советскэ Союз, бусад социалис оронууд колониализмын ба шэнэ түхэлэй колониализмын хойшолонгуудые, капиталис оронуудтахи худалдаа наймаанай ба мүнгэн сангай талаар хүшэр хүндэ байдалай хойшолонгуудые усадхалгын гарза хохидолнуудые «харюусалгые хубаалдаха» ёһотой гэхэ мэтэ үгэ тараана. Хэнэйшье мэдэһээр, Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ оронууд хүгжэжэ байгаа оронуудые дарлалга мүлжэлгэдэ хэзээшье хабаадаагүй хабаадаанашьегүй. Тиимэһээ бүхы оронуудые «баян», «үгытэн» гэжэ хубаадаг, ондоо гүрэнүүдые юрэл түүхэй эд гаргадаг бэлэхэнээр баяжаха хизаар оронууд гэжэ олон зуун жэлэй туршада тоолодог байһан гэмтэйшүүл гэм зэмэеэ амасаха ёһотой.

Советскэ Союз хүгжэжэ байгаа оронуудые хани нүхэд, хамтадаа тэмсэгшэд гэжэ тоолон, адли эрхэтэй хамаатадай гуримаар тэдээндэ туһа хүргэхые оролдодог. Азиин, Африкын, Латинн Америкын жараад гаран оронуудта 30 мянга шахуу ехэ барилганууд бусад социалис оронуудай хабаадалгатайгаар бүтээгдэнхэй, заримаинииинь мүнөөшье баригдажа байһаар. Тэдэнэй тоодо 650 шахуу электростанци, машина бүтээдэг, металл болбосоруулдаг 180 предприяти, хара болон үнгэтэ металлургиин 50 предприяти ороно. Эдэ барилгануудай онсо шухала шэнжэнь юуб гэхэдэ, бултадаа тэдэ оронуудай өөһэдэйнь зөөри, национальна ажахынь таһаршагүй хуби болоно.

Хүгжэжэ байгаа оронуудай гээгдэлэ усадхан зайсуулха хэрэгтэнь туһа хүргэхэ арга боломжо яһала бии гэжэ Советскэ Союз тоолодог. Бусад гүрэнүүдэй арадуудые мүлжэжэ хонжожо капиталис монополинуудай, олон тоото корпорацинуудай гадагуур ехэ ашаг олзо оруулһанинь шалтагаалан дурсагдаһан оронууд тиимэ ехэ гээгдэлдэ ороһон байгаа. Дайн сэрэгэй хэрэглэмжэдэ зорюулагдадаг гаргашануудые хорооходо сүлөөрһэн мүнгэ зөөрине хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа болгон үгэхэ эрилтэ табинабди. Мүнөө бүхы дэлхэй дээрэ дайн сэрэгтэ бэлдэхэ зорилгоор 300 миллиард шахуу доллар мүнгэн гаргашалагдана. Энэнь хүгжэжэ байгаа оронуудта үзүүлэгдэдэг бүхы туһаламжаһаа 20 дахин ехэ болоно.

Манай орон уласхоорондын экономическа харилсаануудые адли эрхэтэй байлгын гурим ёһоор шэнэдхэн хубилгаха дурадхал оруулхадаа, буу зэбсэгүүдые хураахын, шахардуу байдал һулаpуулхын түлөө тэмсэлтэй энэ асуудалые нягта холбоотойгоор, олон үгэнүүдэй хабаадалгатайгаар, уласхоорондын ажалай хубаарал харааада абажа шиидхэхые уряална. Энэ хадаа адли эрхэтэй экономическа харилсаае дэлхэй дээрэ тогтоолгын тон найдамтай зам болоно. Хүгжэжэ байгаа оронуудтай зүришэлдөө тохёолдуулжа боломоор аюулые Баруунай оронууд ойлгон мэдэрбэл, ООН-ой трибуна дээрэһээ Советскэ Союзай дурадхалые хараада абаха ёһотой.

Вл. КУЗНЕЦОВ.
(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

ХАРАА ШУГАМЫНЬ— СОЦИАЛИЗМ БА КОММУНИЗМ

Вьетнамай коммунистнуудай партиин IV съезд Ханойдо хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тэрэ хадаа Вьетнамай хүгжэлтэдэхи шухала шата болоно. Вьетнамай революциин тон шэнэ шатын — бэеэ даанхай байдалтай болоһон, амгалан сагай эрхэ байдалай үедэ бүхы орон доторoo социализм байгуулха шатын зорилгонуудые тодорхойлоо.

Мүнөө, национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ вьетнам арадай илалта туйлаһанай һүүлээр, Вьетнамда социализм, удаань коммунизм байгуулха гээшэ партиин эрхилдэг бүхы ажал ябуулгын гол удхань болоно. Тиимэһээ съездын делегадууд Вьетнамай ажалшадай партиие Вьетнамай Коммунис парти гэжэ нэрлэхэ тушаа Центральна Комитедэй оруулһан дурадхалые нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

Съезд дээрэ нүхэр Ле Зуанай хэһэн партиин ЦК-гай Политическэ тоосоон. мүн Вьетнамай коммунистнуудай хуралдаанай шиидхэбэринүүд — эдэ бүгэдэ ойрын 15—20 жэлэй туршада экономическа талаараа багаар хүгжэнги. дайнай үедэ һула болоһон оронииe томо социалис үйлэдбэритэй орон болгохо тодо һонор программа мүн. Экономико болон соёл культурые хүгжөөхэ, шэнэдхэн хубилгаха хоёрдохи табан жэлэй түсэб (1976—1980 онууд) съезд дээрэ баталан абтаа. Энэ түсэб тус. программые бэелүүлхэ түрүүшын шатын тодорхой зорилгонуудые табина.

Социализм байгуулха ленинскэ теориие Вьетнамай эрхэ байдалда зохёохы ухаансар ёһоор хэрэглэжэ, Вьетнамай коммунистнууд өөһэдынгөө программа дотор оронойнгоо бодото арга боломжонуудые, онсо илгаае хараадаа абана. Эдэ арга боломжонууд болон онсо илгаануудые хараадаа абалсан, тэдэнэр орон доторoo бэеэ даанхай хүгжэнги экономико. мүн үйлэдбэриин социалис харилсаануудые байгуулха, түсэб зохсон хараална.

Гадаадын политикын талаар Вьетнамай Коммунис парти болбол марксизм-ленинизмын. пролетарска интернационализмын үндэһэ һуури дээрэ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэл ба жагсаалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ саашадаашье хубитаяа оруулхаар, СССР-тэй. социализмын бусад оронуудтай байгуулһан аха дүүгэй харилсаа холбоогоо хүгжөөхөөр, бэхижүүлхээр, тэрэшэлэн эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонууд дээрэ бүхы оронуудтай тогтооһон бэе бэедээ ашатуһатай харилсаа холбоогоо һайжаруулхаар, хүгжөөхөөр эрид шиидэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Вьетнамай коммунис партиин IV съезд бүхы дэлхэй дээрэ ехэ анхарал татаһан байна. 50 миллион хүн зонтой Вьетнам бэеэ даанхай байдалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл хэлээрээ уласхоорондын үндэр ехэ нэрэ хүндэтэй болонхой. Тэрэ хадаа Зүүн-Урда Азида. бүхы Ази түби дээрэхи оршон байдалда нүлөөлдэг, эб найрамдалай, национальна талаараа бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө арадуудай хэдэг тэмсэлдэ шухала үүргэ дүүргэдэг горитой ушар баримта болоо юм.

Интернациональна уялгадаа үнэн сэхэ байдаг совет хүнүүд вьетнам арадай эгээл хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ тэдээнтэй суг хамта жагсадаг байгаа, Вьетнамай илаха хэрэгтэ бага бэшэ хубитаяа оруулаа. Мүнөө тэдэнэр Вьетнамай түүхын алдарта үеын амжалтатайгаар дүүрэһэндэ омог баяртай байна. Энэ үеын дүнгүүд Вьетнамай Коммунис партиин IV съезд дээрэ согсолон гаргагдаа. Тэдэнэр һалбаран хүгжэһэн социалис Вьетнамые байгуулха тушаа съездын хараалһан зорилгонуудые үндэрөөр сэгнэнэ.

Вьетнамай коммунистнуудай съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ. совет делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь М. С. Суслов ингэжэ мэдүүлээ һэн: «манай партинуудай. оронууд болон арадуудай байгуулһан, саг жэлнүүдээр шалгагдаһан хани барисаае бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхын, хүгжөөхын тулада бидэ саашадаашье али бүхы юумэ хэхэбди».

ЛУИС КОРВАЛАН СҮЛӨӨДЭ ГАРАА!

Сэрэгэй-фашис хунтын «түрмэ шоронгуудта хаагдаһан нэгэдэхи номерой хүн» — Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан ямаршье мүрдэлгэ, сүүдгүйгөөр түрмэдэ мянга үлүүтэй һүни, үдэр соо зобоо. Энэ хүн Сантьягодохи сэрэгэй һургуулиин камеранууд соогуур, Антарктикын хүйтэн һалхинда шобто үлеэлгэдэг Досон арал дээрэхи концлагериин бараагууд соогуур һуужа гараа. «Ритоке», «Трес-Аламос».. гэжэ түрмэнүүдтэ шэдүүлээ һэн. Шуһаша алуурша һэлгэдэг. мүрдэлгын арга методүүд хубилдаг байгаа. Зүгөөр коммунистын зориг хэзээ бүхэндэ эрэлхэг хатуу, тэмсэлшын, дүлэтэ патриодой. Чилиин арадай үнэн сэхэ хүбүүнэй дура зориг нугаршагүй зандаа үлэдэг байгаа. Хунтада хэһээлгэн хохидогшо байһанаа энэ хүн диилдээгүй Чилиин һүр һүлдэ болоо бэлэй.

Бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи хэдэн миллион хүнүүд тэрээнтэй суг хамта жагсаа һэн. Һаналаа нэгэдэлгын үгэнүүд түрмын ханануудые сүмэ сохин ородог. Пиночёдэй хааһан бүхы хүнүүдтэ этигэл найдабари бадаруулдаг һэн. Луис Корваланай хэлэдэгэй ёһоор, эдэ үгэнүүд хадаа хаб харанхы туннельһээ оронойнгоо гараха зам гэрэлтүүлээ... Дэлхэйн бүхы демократическа хүсэнүүдэй манлайда совет хүнүүд, социалис хани нэгэдэлэй оронууд жагсан ябаа. Шанга дохёо мэтэ, КПСС-эй XXV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн эдэ үгэнүүд бүхы дэлхэй дээрэ сууряатаа бэлэй: «Эндэ, манай съезд дээрэ, бүхы совет хүнүүдэй үмэнэһөө бидэ дахин иимэ эрилтэ табинабди: «Луис Корваланиие сүлөөлхэ! Фашис хунтын түрмэ шоронгуудта зобогшодто эрхэ сүлөө!»

Чилиин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшын, 'сенатор Корваланай арюун һайхан нэрые бузарлахын тулада харата генералнууд галзуу муухай. хэды олон һэдэлгэ гаргаа гээшэб! Зүгөөр түрмэ шоронгуудта тэрэнэй бүхы гурбан жэл үлүүтэй саг соо һуухада хунта болбол эрхэ хуулиин ёһоор тэрэниие сүүдлэн хэһээхэ тушаа боломжотой нэгэ бишыханшье һаань үндэһэ баримта һанаашалжа шадаагүй бшуу. Энээнһээ байтагай, Луис Корваланиие, тэмсэлдэ хабаадаһан тэрэнэй нүхэдые «сүүдлэхэ» гэһэн өөһэдынгөө һанаашалгаһаа фашистнууд һүрдэн айдаг болоо ха юм. Италиин юрист Гуидо Кальви гэгшэтэй уулзаха үедөө, Чилиин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ өөрөө ингэжэ хэлээ һэн. «Хэрбээ хунтын сүүд хэжэ эхилээ һаань, бидэ сүүдлүүлэгшэ байһанаа зэмэлэгшэ болохобди. Чилиин арад зониие үнэхөөрөө хосорон һалалгада хүргэһэн хүнүүдые зэмэлэгшэ болохобди».

Лейпцигтэ болоһон сүүдэй түхэл үзэгдэлһөө эдэ шуһаша алууршад айгаа ха юм. Уласхоорондын оршондо тэдэниие бүхы талаһаань хүреэлһэн тэрэ тон ехэ зэбүүрхэлһээ айгаа ха юм. Тэдэнэр Чилидэ үдэр ерэхэ бүри бэхижэжэ байгаа эсэргүүсэлтын хүдэлөөнһөө айгаа ха юм. Энээнэй эсэстэ мухардашаһан хоро шараяа далдалан нюунгүйгөөр гэдэргээ сухаряа бшуу.

Луис Корвалан эрхэ сүлөөдэ гараа. Тэрэ СССР-тэ ерээд байна.

Энэ мэдээсэл хадаа һайн һанаатай бүхы хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлые омог баярай мэдэрэлээр халяана, уялгаяа дүүргэһэн мэдэрэл түрүүлнэ. Гэбэшье тэмсэл үшөө дүүрээдүй. Пиночедэй шуһаша алууршадудамаршад политическэ хэрэгээр хаагдаһан хэдэн мянгаад хүнүүдые түрмэ шоронгуудтаа үшөөл барижа байһаар гэжэ мартажа болохогүй. Хүнэй эгээл юрэнхы эрхэ болон сүлөө Чилидэ хязагайруулагдажа байһаар гэжэ мүн лэ мартажа болохогүй.

Чилиин арад зон, дэлхэйн олониитэ өөһэдынгөө хүсэ шадал гаршэлэн хүруулаа гээшэ. Энэ хадаа саашанхи тэмсэл хэхэдэ хүсэн түгэс урмашал мүн, Пиночедэй хэрзэгы муухай аашануудые эсэслэн илаха байһанай эшэ үндэһэн мүн болоно.

ОПЕК-эй КОНФЕРЕНЦИ

Һаяшаг Катарай ниислэл Доха хотодо нефть худалдадаг оронуудай (ОПЕК) эмхиин гэшүүн болодог гүрэнүүдэй нефтиин промышленностиин министрнүүдэй конференци болобо. Энэ эмхидэ хүгжэжэ байгаа 13 оронууд: Алжир, Венесуэлэ, Габон, Индонези, Ирак, Иран, Катар, Кувейт, Ливи, Нигери, Арабуудай нэгэдэмэл эмирадууд, Саудовска Арави ба Эквадор ородог юм. Конференцидэ хабаадагшадай гол анхаралда түүхэй эдэй үнэ сэн дээшэлүүлхэ тухай асуудал табигдаһан байгаа.

Дэлхэйн энергетикын улам бага болоожо байгаа нөөсэнүүдэй асуудал эгээл орёо хүндэ, шиидхэгдэшэгүй шахуу асуудал болоно Тус асуудал бүмбэрсэг дэлхэйн олонхи гүрэнүүдэй амин шухала ашa туһада хабаатай, тэдэнэй экономикын байдалда нүлөөлдэг юм. Дэлхэйн дэлгүүр дээрэ ОПЕК-эй оронуудай наймаалдаг нефтиин мүнөө байгаа үнэ сэн 1975 оной январьһаа хойшо хубилгагдаагүй. Гэхэтэй хамта, индустриальна талаараа хүгжэнги капиталис гүрэнүүдэй хүгжэжэ байгаа оронуудта эльгээдэг промышленна эд бараанай, түхеэрэлгын үнэ сэн энэ үе соо горитойгоор дээшэлээ. Энэ ушар «гурбадахи дэлхэйн» гүрэнүүдэй финансово-экономическа бэрхэшээлнүүдые улам гүнзэгырүүлнэ, тэрэ тоодо нефть малтан абадаг оронуудай байдалые улам муудхаална. Тусхай мэдээнэй ёһоор, ОПЕК-эй гэшүүн-гүрэнүүдэй бодото олзо һүүлшын хоёр жэлэй турша соо 27 процентээр доошолоо. Мүн энэ үедэ США-гай, Англиин, Франциин нефтиин монополинуудай ашаг олзо эрид ехээр дээшэлээ.

ОПЕК-эй гэшүүн-оронуудай олонхиньтүүхэй нефтиин үнэ сэн дээшэлүүлһэнэй ашаар өөһэдынгөө худалдан абаха шадабариие һэргээхын түлөө эчэ конференци дээрэ һанамжаяа мэдүүлээ. Жэшээлхэдэ, Ирак ба Ливи нефтиин үнэ сэн 25 процентээр дээшэлүүлхын түлөө тэмсэһэн байна. Гэбэшье, энэ дурадхалые Саудовска Арави буруушааһан байха юм. Энэ ороной зонхилхы бүлэгүүд Америкын нефтиин долоон томо концернэнүүдтэй нягта холбоотой байдаг.

ОПЕК-тэ ородог оронуудые занаха, тэдэниие хашаха үргэн ехэ хүдэлмэри американ хэблэлдэ дэлгэрүүлэгдэнхэй. Тиибэшье энэ заналта хүлеэгдэһэн үрэ дүн үгөөгүй. ОПЕК-эй арба нэгэн гэшүүн-оронууд 1977 оной январиин 1-һээ түүхэй нефтиин үнэ сэн 10 процентээр, ерэхэ жэлэй июлиин 1-һээ үшөө 5 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ шиидхээ. Гэхэ зуура, Саудовска Арави, Арабуудай нэгэдэмэл эмирадууд нефтиин үнэ сэн оройдоол 5 процентээр дээшэлүүлхэбди гэжэ мэдүүлээ. ОПЕК-эй бии болоһон үе соо иимэ арсалдаан түрүүшынхеэ гараа.

Энээнтэй хамта, империалис томо гүрэнүүд өөһэдын нефтиин нөөсэгүй, нефтиин сэн дээшэлүүлһэнһээ мүн лэ хохидодог хүгжэжэ байгаа оронуудые ОПЕК-тэ ородог оронуудта эсэргүүгээр хараадуулан табиха гэжэ һэдэнэ. Эдэ хорото һэдэлгэнүүдые буруутуулхын тулада Дохада болоһон конференци хадаа нефть худалдадаг хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа хүргэлгын жасые 800 миллионһоо 1.600 миллион доллар хүрэтэр ехэ болгохо гэжэ шиидхэһэн байна.

А. МИНЕЕВ,
В. ХОРХОРДИН,
С. ЛОСЕВ.
(ТАСС).

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ШЭНЭ АГИТБРИГАДА

Хүлэй совхоздо шэнээр эмхидхэгдэһэн агитбригадын гэшүүд ажахынгаа гүүртэ, отарануудаар ябажа эхилбэ. Энэ агитбригада малшад механизаторнуудһаа бүридэнхэй.

Ажахынгаа гүүртэ, отарануудта агитбригада харуулан ойлгуулха агитациин плакат, уряа лозунгнуудые шэнэлнэ, социалис уялга бэшэжэ, малшадай улаан булангынь гоёон шэмэглэлсэнэ. Тиигэжэ энэ агитбригада четверг бүхэндэ гүүртэ, отарануудта хүрэнэ. Комплекснoор хангалга хэхэ агитбригадатай суг медицинскэ түдэлмэрилэгшэд, «Знание» бүлгэмэй лектор, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ябалсана.

Ж. БАДМАЕВ.
Хориин аймаг.

ОЛИМПИАДА БОЛОБО

Яруунын аймагай дунда ба наймаи жэлэй һургуулинуудай түшаад эрхим һурагшад математика, хими, физикын олимпиадада хабаадажа, түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэбэд. Үльдэргын ба Нарһатын һургуулинуудта 7-дохи класста һурадаг Д. Галсанов В. Энов хоёр физикэ һайн мэдэхээрээ шалгарһан байна. Наймадахи классуудай һурагшадһаа З. Дагбаев, Н. Жигжитова, Н. Климов гэгшэд эрдэмээрээ элирэн гараа. Дээдэ классуудай һурагшадһаа гансa В. Алсахаев тоо бодолгын шалгалтые амжалтатайгаар үнгэжэ, республикын һурагшадай олимпиадада хабаадаха эрхэтэй болобо. Аймагай һургуулинуудта хими, физикын багшанар амжалтатайгаар хүдэлнэ гэжэ энэ олимпиадын дүн гэршэлээ.

В. БАЙБОРОДИН.

АЖАЛАЙ БАГШАНАРАЙ ЗҮБЛӨӨН

Горхоной дунда һургуулида Түнхэнэй ба Ахын аймагуудай һургуулинуудай ажалай багшанарай семинар һаяхан үнгэрэгдэбэ. Семинарта хабаадагшад тус һургуулиин 6-дахи классай ажалай хэшээлдэ орожо, удаань тэрэниие зүбшэбэ. Республикын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай "хүдэлмэрилэгшэ Э. Н. Степанова ажалай багшанарай методист А. Н. Соскимова гэгшэд хэшээл зүблэн хэлсэлгэдэ хабаадахадаа, шэнэ программын ёһоор ажалай хэшээлнүүдтэ ямар эрилтэ табигданаб гэжэ багшанарта ойлгуулжа үгэбэ. Мүн тэдэнэр һурагшадай дунда мэргэжэл шэлэлгын хүдэлмэри эртээнһээ ябуулха шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Хоёрдохи үдэртөө семинарта хабаадагшадай урда эдир пионернүүдэй «уран гартанай» кружогые хүтэлбэрилэгшэ Н. Н. Бабурин үгэ хэлэбэ. Тэрэ һурагшадай бүтээһэн олон янзын экспонадуудые сугларагшадта харуулба. ажал хүдэлмэриин гэо дүршэл тухай хөөрэбэ.

Түнхэнэй аймоноо дваснэ В. К. Пахахинов Ахын аймагай Сорогоо дунда һургуулиин ажалай багша В. С. Тапхаровта хүүгэдэй урагшоор бүтээһэн сувенир бэлэг болгон барюулба.

Б. БИРБАЕВ.

ҺУРАГША—ХОТЫН ЧЕМПИОН

Дааз наадалгаар Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Наадынай түрүүшын үдэрһөө авиационно заводой Юрий Абатуров ниодохи һургуулиин һурагша Сергей Терновский хоёр эрхимлэжэ ябаһан байба. Абатуров үнгэргэгдөөд байһан 14 уулзалгаһаа хоёртонь тэнсэһэн байгаа. Терновский 13-дахи наадандаа авиазаводой Николай Куланковто шүүгдэһэн байба. Ингээд ерэхэлээшэ эдэ хоёр хоорондоо түгэсхэлэй наада үнгэргэхэ болоһон байгаа.

Терновский түгэсхэлэйнгээ эпэ наада шадамар бэрхээр үнгэргэжэ гарахадаа, нүхэрөө шүүжэ, хотын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Терновский — 14, Абатуров — 13, Кулаков 10.5 очкотойгоор түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ. Дүрбэдэхи һууриие ЛВРЗ-гэй инженер Владимир Талханов эзэлһэн байна. Мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадалсаһан Анатолий Сиротин. хүүргэнүүдэй түмэр зэрэгсээлнүүдэй заводой инженер Виктор Шагдыров гэгшэд эрхим һайнаар наадаа. Эндэ Шагдыров нэгэдэхи разрядай нормо дүүргэжэ шадаба.

С. КОЗАРЕНКО.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корваланиие сүлөөлһэн тухайнь, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Москвада тэрээнтэй уулзаһан тухайнь гадаадын оронуудай газетэнүүд «Һанал нэгэтэнэй илалта», «Луис Корвалан Москвада» гэһэн гаршагууд доро толилбо. Нүхэр Луис Корваланиие сүлөөлхэ бүхы дэлхэйн һанал нэгэтэнэй хүдэлөөнэй эрхи ехэ илалта болоно гэжэ хэблэл сагнана. Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай арадууд, уласхоорондын коммунис хүдэлөөн энэндэ шухала үүргэ дүүргэһэн байна. Чилиин бусад патриодуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ ГДР-эй «Берлинер цайтунг» газета Луис Корваланиие сүлөөлэлгэдэ зориулагдаһан статьяа соотоо бэшэнэ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сессиин хүдэлмэриин дүнгүүдые Болгариин «Работническо дело» газета шэнжэлэн тайлбарилна. Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай оруулһан дурадхалнууд ООН-ой Генеральна Ассамблейн һая дүүрэһэн сессиин ямар шэнжэтэй байһые, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада тэрэнэй ямар үүргэ дүүргэһые тодорхойлбо.

Советскэ Союз, бусад социалис оронуудтай хамта эб найрамдалта программые залан сахяар бэелүүлжэ байна гэжэ Чехословакиин «Лидова демократие» газетэ тэмдэглэнэ.

Һүүлэй 30 жэл соо Венгри социальна болон экономическа хүгжэлтэ дэбжэлтын замда ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ Будапештын «Непсабадшаг» газета бэшэнэ. Промышленна үйлэдбэри — 10, национальна олзо доход 5 дахин ургаа.

КПВ-гэй IV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ талаар республика дотор социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ байһан тухайнь Вьетнамай «Нян зан», «Куан доi нян зан» газетэнүүд бэшэнэ.

Испаниин Компартиин бүлэг хүтэлбэрилэгшэдые, тэрэ тоодо КПИ-гай Генеральна секретарь Сантьяго Каррильое баржа хааһан харата муухай ябуулгануудыень дэлхэйн олониитын буруушаажа байһан тухай гадаадын хэблэл мэдээсэнэ.

Т. Фукудын Японой премьер-министрэй тушаалда томилогдоһон. министрнүүдэй шэнэ кабинедые тэрэнэй эмхидхэһэн тушаа Японой газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф
Телефон
радио

БЕЙРУТ

Ливандахи байдал

ТАСС

Ливанай парламент хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлээр. Парламентын байшан дотоодын аюулгүй байдал сахидаг хүсэнүүдэй шанга харуул доро байна.

Араб дэлхэйн тайбаршагүй хүсөн болохо нэгэн ушар Ливаниие тэрэ хэбээрнь үлэхэ шухала гэжэ премьер-министр С. Хоссой уншаһан правительствын мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Палестинын асуудал тушаа хэлэхэдээ. С. Хосс ингэжэ тэмдэглээ. Ливанай правительство болбол Палестиные сүлөөлхэ организацитай тогтооһон харилсаануудаа «нюуса далдагүйгөөр, бэе бэедээ этигэлсэлтын, Ливанай сүлөөтэ байдал хүндэлэлгын үндэһэ һуури дээрэ, дээдэ тушаалтадай Эр-Риядта ба Каирта болоһон зүблөөнүүдэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр» байгуулха хүсэлэнтэй.

Президентын ордон соо Ливанай республикые толгойлогшо И. Саркисай түрүүлэлгэ доро дүрбэн гүрэнэй комитедэй заседани болобо. Энэ комитедтэ Саудовска Аравиин, Сириин, Египедэй болон Кувейтын түлөөлэгшэд ородог юм. Тэрээндэ хабаадагшад дайлалдаһан оронуудай хүндэ буу зэбсэг суруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Ливандахи байдалай бүхыдөө намдуу номгон байгаашье һаань, декабриин 23-да Палестинын зарим организацинуудай хоорондо зэбсэгтэ тулалдаан дахин болоо.

Байгал Амарай түмэр замай харгын 572 дохи СМП дэ Иряк Габдраматович Куватовай даадаг модошо дархашуулай бригада коллектив соогоо үнинэй мэдээжэ болонхой. Нүхэр И. Г. Куватовай бригада даабаряа халаан бүхэндэ 120—130 процент дүүргэдэг юм. Тэдэнэй бодхоһон шэнэ барилганууд «Һайн». «эрхим һайн» гэһэн сэгнэлтэтэнгээр тушаан абтана.

Ленинскэ комсомолой шангай лауреат А. И Рябковой даадаг комсомол залуушуулай бригада коллектив доторoo эгээл түрүүлэн Н Злобиной бригадын жэшээгээр ажахын тоосооной гуримда ороһон байна.

572 дохи СМП-гэй ОРС-ын табадахи столовын коллектив түсэбөө һара бүри холо үлүүлэн дүүргэнэ. Столоводо 14 тогоошон хүдэлдэг. Эндэ дүн дүршэлөөр баян тогоошод Людмила Александровна Абакумова, Валентина Владимировна Хвостикова гэгшэд хүдэлдэг. 4-дэхи разрядай тогоошон, ВЛКСМ-эй гэшүүн Анастасия Глушкова нёдондо жэлдэ Улаан-Үдын юһэдэхи ГПТУ дүүргэһэн юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Шэнэ Уоян тосхондо Ирик Куватовай бригадын бариһан шэнэ гэрнүүд; тус тосхоной табадахи столовын эгээл залуу тогоошон А. Глушкова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТОКИО

ЯПОНОЙ ШЭНЭ ПРЕМЬЕР-МИНИСТР

ТАСС

Зонхилхы либерально-демократическа партиин түрүүлэгшэ Такэо Фукуда декабриин 24-дэ Японой шэнэ премьер-министр болобо. Энэ тушаалда байһан Т. Микиин орондо тэрэ ороо. Бүгэдэ ниитын һунгалтада либерально-демократическа партиин һая диилдэһэнэй түлөө харюусалые өөртөө даажа абаһан Т. Мики энэ тушаалһаа буугаа һэн.

Японой шэнэ премьер-министр 71 наһатай. Тэрэ хадаа 1952 онһоо хойшо парламентын депутат хододоо байгаа, мүн ЛДП-гэй нүлөө ехэтэй можые толгойлогшо юм. Парти болон правительствада шухала тушаалнуудые даажа байхадаа, Т. Фукуда һүүлшын арбан жэлэй турша соо ороной гадаадын ба дотоодын политикые зохёон хараалха, бэелүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэһэн байна. Тэрэ хадаа ЛДП-гэй генеральна секретарь, тэрэнэй хэдэ хэдэн комитедүүдэй түрүүлэгшэ, гадаадын хэрэгүүдэй, финансын, газар тариалангай ба ой модоной министр байгаа. Микиин кабинедтэ Фукуда премьер-министрэй орлогшын, экономическа түсэблэлгын бюрогой начальнигай тушаал даадаг һэн. Һунгалтын болохын нэгэ һара урда тээ правительствоһоо тэрэ гараһан юм. Тиихэдээ Мики болбол парти ба ороноо хүтэлбэрилжэ шаданагүй гэжэ зэмэлээ һэн.

Һунгагшадай дахинаа консерваторнуудта найдадаг болохо ябадалые ЛДП-гэй түрүүлэгшын тушаалда байхадаа гол зорилгонь болохо юм гэжэ Фукуда тоолодог байна. Энэ зорилгоор партида хэдэ хэдэн реформонуудые хэхэ гэжэ дурадхаха һанаатай.

СПОРТ

ЭМХИТЭЙ ҺАЙНААР ТАБИГДАНХАЙ

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумай спортсменүүдэй туйлаһан амжалта, илалтанууд [illegible] публикэһаамнай холо [illegible] гүүр алдаршанхай [illegible]. Энээнэйшье гайхалтай [illegible]. Ушарынь юуб гэхэдэ, [illegible] тусхай дунда һургуулида спортын хүдэлмэри эмхитэй һайнаар табигдаһан байна.

Тренернүүд В. Д. [illegible]нин, Б. В. Мирошанов [illegible] шадай һорилго доро [illegible] гэн атледууд эдэбхитэй [illegible] бэлэдхэл хэжэ, үндэр [illegible] дүнгүүдые туйлана гэжэ [illegible] лэлтэй.

Залуушуулай [illegible] СССР-эй түрүү һуури [illegible] хын түлөө мүрысөөнэй [illegible] дахин чемпион спортын [illegible] тер Павел Яковлев һүү[illegible] жэлнүүдтэ илангаяа [illegible] амжалта туйлаа. П. Яковлев индустриально - педагогическа техникумай 4-дэхи курсда һурадаг юм. Манай болиогтой бэрхэ залуу [illegible] гэн этлет Польшын Зелёна Гура хотодо 800 метрые 1.50.2 минута, 1500 метрые 3.45.8 минута соо хаража, залуушуулай дундаһаа СССР-эй шэнэ рекордуудые тогтоогоо һэн. Павел Яковлев ороной [illegible] суглуулагдамал командада оруулагдаһан байна.

Республикымнай [illegible] бэрхэ хүнгэн атледууд, спортын мастерта кандидадууд И. Михалев, Р. Якунин, А. Зайцев, П. Васильев болон бусад эндэһээ урган гараһан.

Һүүлэй жэлнүүдтэ бэлигтэй бэрхэ хүнгэн атлетнүүд сагаал энда хүмүүжүүлэгдэнэ. Энэ жэлдэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө Майкоп хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Ольга [illegible] 800 метрые 2 минута 14.2 секунда соо гаталжа, 1-дэхи һуури эзэлһэнһээ гадна, рекорд тогтооһон байгаа. Надежда Виноградова техникумай һурагшадай дунда 1976 ондо Сочи хотодо болоһон түгэсхэлэй наадандаа хабаадахадаа, 100 метрые 12.5 секунда соо гаталжа, «Трудовые резервы» бүлгэмэй России соведэй чемпион болоо һэн. Утые харайлгаар тэрэ шангай һуури эзэлһэн байха юм. Татьяна Калашникова залуушуулай дунда России соведэй эрхим бэрхэ хүнгэн атледуудай нэгэн гэжэ тоологдодог.

1-дэхи разрядтайшуул санашан Сергей Симаков, волейболистнууд аха дүүнэр Нина болон Иван Шнайдер нүүд, баскетболист Виктор Тюрюнов гэгшэд эндэ [illegible] спорттой танилсаһан байна.

СССР-эй спортын мастер боксер Александр Медведев һурагшадай энэ жэлдэ техникум дүүргэхэ. Тэрэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй России соведэй. Сибирь болон Алас-Дурна [illegible] гэй зоныя, республикынгаа чемпионуудай нэрэ солоор хүртэнхэй.

СССР-эй спортын мастер һур харбагша Светлана [illegible]раскина мүн лэ эндэ һурдаг. Тэрэ Бухароссии болон Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө [illegible] мүрысөөнүүдтэ илажа гараһан алдартай.

Физкультура болон спортын ахалагша багша С. И. Горбатых түрүүтэй техникумай бусад багшанар ба тренернүүдэй ашa габьяа энэ талаар [illegible].

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда КПСС-эй обкомдо. «Социалис мүрысөөнэй ябаса — суглуулбари, Рейдэй бригадын материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Дүй дүршэлөө ундалдадуу дутуу дундаа элирүүлэн — З. Тэлинэй статья. «Залуушуулай үтыдэ тосхоной хүгаагүй» — Ф. Майдаревай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда «Соёл культура хүдэлмэри хоёр зэргэ алхална» — В. Мадуевай статья. «Правда Бурятии» газетэдэ [illegible] сана. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа [illegible] һан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда «02» шагнажа байна» — В. Свиньбой Н. Малинкев хоёрой статья. Нютаг нютагай һонин.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: секретариат — 2-66-76, приемная — 2-54-93.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.30 — Үхибүүдтэ — фильм». «Тайна двух океанов» (1-дэхи сери). 13.50 — Забһарлалга. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «Булын хөөрэлдөөн». 14.40 — «Ород угалзанууд» — Москвагай филармониин ансамблиин концерт. 15.10 — «Баатаршалгын» полевой почто». 15.10 — «Хүгжэмтэ абонемент». Моцарт. «Фортепианын гурбан сонатa». 16.10 — Баримтата фильм. 16.20 — «Автомобиль, Скрипка и собака Клякса» — кинофильм. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.20 — Үхибүүдтэ — «Үбэлэй угалзанууд». 18.55 — Телевизионно һонин. 19.15 — «Шэнэ жэлэй гайхалта ушарал» — киноочерк.

«Орбита». 19.20 — Кинопанорама. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — РСФСР-эй арадай артист В. Климов наадана. 21.50 — «Баатаршалгын» полевой почто».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.40 — «Уласхоорондын шэнжэлэл».

«Орбита». 18.30 — «Ород угалзанууд» — Москвагай филармониин ансамблиин концерт. 19.00 — «Булын хөөрэлдөөн».

Улаан-Үдэ. 19.30 — Туралхидта зориулагдаһан телеуниверситет. 19.50 «Саһан саһан..» — фильм-концерт.